

ŠIAULIŲ RAJONO VARPUTĖNŲ KAIMO BENDRASIS PLANAS

STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO ATASKAITA

Planavimo organizatorius:

Šiaulių rajono savivaldybės
administracijos direktorius,
Vilniaus g. 263, Šiauliai

Plano rengėjas:

VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir
teritorijų planavimo skyrius,
Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius

Vilnius, 2015

TURINYS

Ivadas	4
1. Bendrojo plano turinys	5
2. Bendrojo plano tikslai ir uždaviniai	5
3. Bendrojo plano ryšys su kitais planais ir programomis.	6
4. Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu Varputėnų kaimo bendrasis planas nebus įgyvendintas	8
5. Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos	14
6. Su Bendruoju planu susijusios aplinkos apsaugos problemos	18
7. Tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu, kaip rengiant planą atsižvelgta į šiuos tikslus ir aplinkos apsaugą.	20
8. Galimos reikšmingos pasekmės aplinkai	23
9. Priemonės Bendrojo plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti.	25
10. Pasirinktų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, kodėl pasirinktos svarstytos Bendrojo plano alternatyvos.	25
11. Vertinimo su kuriais susidurta kaupiant reikiamą informaciją, aprašymas.	29
12. Numatytų taikyti stebėsenos priemonių aprašymas.	29
Santrauka	31
Grafinė dalis: 2 brėžiniai. Konceptija. Teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai	

OBJEKTAS: Varputėnų kaimo teritorija

PLANAS: Šiaulių rajono Varputėnų kaimo bendrasis planas

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO: vietovės lygmens bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktorius

TURINYS:

- I. Tekstinė dalis**
 - 1. Aiškinamasis raštas
- II. Grafinė dalis**
 - 1. Konceptija, 1 variantas;
 - 2. Konceptija, 2 variantas;

ŠIAULIŲ RAJONO VARPUTĖNŲ KAIMO BENDRASIS PLANAS		Data
STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO ATASKAITA		
Plano rengėjas	VALSTYBĖS ĮMONĖ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius; tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72	2015-07-07
	Skyriaus viršininkė: Rita Palčiauskaitė Projekto vadovas: Dainius Kitovas (atest. Nr. A941) Architektė: Jūratė Usanova	

Įvadas

Šiaulių rajono Varputėnų kaimo planas rengiamas vadovaujantis vadovaujantis LR Teritorijų planavimo įstatymu, Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T-20 „Dėl pritarimo rengti ir įgyvendinti projektus Šiaulių rajono kaimų bendrųjų planų parengimui pagal priemonę „Teritorijų planavimas“ ir dalinio finansavimo”, 2014 m. vasario 24 d. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjos patvirtintomis planavimo sąlygomis vietovės lygmens bendrojo teritorijų planavimo dokumentams rengti Nr. PS-37(16.1), kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr.D1-8 „Dėl kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“.

Bendrojo plano rengėju viešo konkurso būdu išrinkta valstybės įmonė Valstybės žemės fondas.

Planuojamos teritorijos plotas – 491,10 ha.

Varputėnų kaimo bendrasis planas yra teritorijų kompleksinio planavimo dokumentas, kuriame, atsižvelgiant į teritorijos specifiką ir iškeltus planavimo uždavinius, nustatoma planuojamos teritorijos vystymo erdvinė koncepcija ir teritorijos naudojimo bei apsaugos principai.

Bendrojo plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV) atliekamas pagal *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą* patvirtintą 2014-12-23 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1467 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

SPAV tikslai yra patobulinti strateginius sprendinius, užtikrinti konsultavimąsi su valstybės ir savivaldybės institucijomis bei visuomene, nustatyti geriausias alternatyvas, minimizuoti neigiamą ir optimizuoti teigiamą poveikį aplinkai, kompensuoti vertingų aplinkos komponentų ir savybių praradimą, nustatyti neviršytinus aplinkosauginius limitus, kuriuos pažeidus, galimas negrįžtamas neigiamas poveikis.

ŠIAULIŲ RAJONO VARPUTĖNŲ KAIMO BENDRASIS PLANAS STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO ATASKAITA

1. Bendrojo plano turinys.

Šiaulių rajono Varputėnų kaimo bendrasis planas rengiamas vadovaujantis LR Teritorijų planavimo įstatymu, Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2013 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T-20 „Dėl pritarimo rengti ir įgyvendinti projektus Šiaulių rajono kaimų bendrųjų planų parengimui pagal priemonę „Teritorijų planavimas“ ir dalinio finansavimo“, 2014 m. vasario 24 d. Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjos patvirtintomis planavimo sąlygomis vietovės lygmens bendrojo teritorijų planavimo dokumentams rengti Nr. PS-37(16.1).

Planavimo organizatorius:

Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktorius (Vilniaus g. 263, 76337 Šiauliai, tel. (8 41) 59 66 42, (8 41) 59 66 55, faksas (8 41) 41 52 38 86, el. paštas priimamasis@siauliuraj.lt).

Plano rengėjas:

Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas (Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius, tel. (8 5) 261 88 56; tel./faksas (8 5) 262 16 72, el. paštas kraštovarka@vzf.lt . Projekto vadovas – Dainius Kitovas.

Bendrojo plano dokumentų rengimas finansuojamas Šiaulių rajono savivaldybės administracijos ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų.

Šiaulių rajono Varputėnų kaimo bendrasis planas skiriamas:

- Savivaldybei – planuoti kaimo socialinės, susisiekimo, inžinerinės infrastruktūros, gyvenamųjų teritorijų plėtrą, formuoti viešųjų erdvių sistemą, apibrėžti gamtos ir kultūros objektų apsaugos prioritetus.
- Investuotojams – pasirinkti tinkamas teritorijas įvairioms veiklos rūšims plėtoti (verslui, prekybai, paslaugoms).
- Bendruomenei – suvokti kaimo plėtros perspektyvą, daryti įtaką plėtrai, dalyvauti planavimo procese.
- Planuotojams – kryptingai rengti detaliuosius bei specialiuosius planavimo dokumentus, išvengti prieštaravimo tarp jų.

2. Bendrojo plano tikslai, kurių siekiama, ir uždaviniai, kurie nurodo, kaip juos išsprendus bus pasiekti tikslai.

Šiaulių rajono Varputėnų kaimo bendrojo plano rengimo tikslai:

- 1) detalizuoti Šiaulių rajono teritorijos bendrajame plane numatytus Varputėnų kaimo teritorijos sprendinius;
- 2) suformuoti kaimo teritorijos darnaus vystymo koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus, teritorijų funkcines zonas, nurodančias teritorijos integruotumą ir ypatumus;
- 3) tobulinti istoriškai susiklosčiusią kaimo urbanistinę struktūrą, formuoti tūrinę erdvę, kompoziciją;
- 4) numatyti teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones, formuoti bendrojo naudojimo želdinių bei apsauginių želdinių sistemą;
- 5) nustatyti kaimo teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius planus, nustatyti šios teritorijos naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos juose apribojimus;

- 6) plėtoti kaimo inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą; Parengti gatvių tinklą numatytos plėtos teritorijoje;
- 7) numatyti priemones, racionaliam gamtos išteklių naudojimui, kraštovaizdžio tvarkymui, ekologiškai pusiausvyrai, gamtinio karkaso formavimui, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimui;
- 8) rezervuoti teritorijos komunikacinių koridorių ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai;
- 9) suformuoti naujas Varputėnų kaimo ribas.

3. Bendrojo plano ryšys su kitais planais ir programomis.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Varputėnų kaimas nėra išskiriamas kaip didesnę reikšmę šalies ar regiono mastu turintis urbanistinio karkaso elementas. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Varputėnų kaimas *nepatenka į urbanistinio karkaso zoną*. Kaimas su apylinkėmis nacionaliniu mastu priskiriamas *žemiausio rekreacijos perspektyvinės plėtos lygmeniui*. Vystytinos rekreacijos rūšys – verslinė rekreacija, poilsis gamtoje, pažintinė rekreacija, pramoginė rekreacija.

Šiaulių apskrities bendrajame plane erdvinės struktūros koncepcijoje Varputėnų kaimo apylinkės patenka į *konservacinio-rekreacinio vystymo ir konversijos arealą* - valstybinių regioninių parkų ir kitų saugomų teritorijų arealą. Vertinant urbanistinio karkaso sprendinius – Varputėnų kaimas patenka į *III lygmens urbanistinės integracijos ašį*, kurioje formuojama *lokalinė urbanistinė jungtis* tarp Kuršėnų ir Užvenčio. Lokalinės urbanistinės jungtys papildo regionines aukštesnio lygmens urbanistinės integracijos ašis, jungiančias lokalinius centrus su aukštesnio lygmens urbanistinio karkaso ašimis arba vedančias į žemiausio lygmens lokalinius (seniūnijų) centrus.

Pagal teritorijos naudojimo funkcinius prioritetus priskiriama *intensyvaus žemės ir miškų ūkio* zonai. Intensyvus ūkininkavimas numatytas ir pagal žemės ūkio teritorijų vystymo sprendinius, kuriais Varputėnų kaimo apylinkės priskirtos *III G – mišrios specializacijos ūkių zonos*. Čia skatinami mišrios specializacijos ūkiai, derinantys gyvulių auginimą su prekinės augalininkystės produkcijos gamyba

Kultūros paveldo teritorijų vystymo ir apsaugos aspektu – Varputėnai patenka į *Šiaulių apskrities kultūros paveldo erdvinį karkasą*.

Ir, nors, Varputėnų kaimo apylinkės Šiaulių apskrities bendruoju planu nurodomos kaip *žemo resursinių arealų bendrojo rekreacinio potencialo zona*, visgi kaimą numatyta įtraukti į regiono rekreacijos vystymo žiedą, *planuojamas regioninės dviračių trasų sistemos maršrutas „Milžinų takas“* (Varputėnai – Saulučiai – Micaičiai – Kuršėnai – Ringuvėnai – Šilėnai – Drąsučiai – Šiupyliai – Gruzdžiai – Meškuičiai – Kryžių kalnas – Šiauliai – Aukštelkė – Bubiai – Kurtuvėnai – Kurtuvėnų regioninis parkas – Bazilionai).

Vertinant techninės infrastruktūros sprendinius, apskrities bendruoju planu išilgai krašto kelio Nr. 159 Užventis–Šaukėnai–Kuršėnai pro Varputėnų gyvenvietę numatytas *magistralinis dujotiekis*.

Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane, Varputėnų kaimo planuojamai teritorijai nustatytas 34/K tvarkymo zonų reglamentavimas, kuriam numatyti šie specialieji reglamentai: urbanizuotų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimo reglamentas – U3 ir naudingųjų iškasenų teritorijų tvarkymo ir veiklos reglamentas – N2:

U3 indeksas – kaimo vietovių ir miestelių teritorijų urbanizacijos reglamentas apima keletos Šiaulių rajone esančių paliekamų ir planuojamų miestelių teritorijas (tame tarpe ir Varputėnų). Prioritetas teikiamas nekategorizuoto gyvenamųjų vietovių tinklo centrų tolygiai sklaidai savivaldybės teritorijoje esamų kaimų pagrindu. Stiprinamos ir plėtojamos šių centrų administracinės, švietimo, aptarnavimo ir paslaugų funkcijos. Miestelių plėtos zonų ribose galimas kitos tikslinės žemės paskirties ir visų naudojimo būdų/pobūdžių plėtojimas išsaugant ir plečiant esamų miestelių urbanistinę struktūrą. Rengiami inžinerinės infrastruktūros plėtos specialieji planai.

N2 indeksas - *gėlo vandens išteklių teritorijos tvarkymo reglamentas* nustato, jog vietovėje prioritetas teikiamas naudingųjų iškasenų teritorijų tvarkymo ir veiklos plėtojimui. Ūkinė veikla vykdoma vadovaujantis Lietuvos higienos normos HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“.

Pagal inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo reglamentus analizuojama teritorija nepriskirta urbanizuotos teritorijos plėtros zonai, kurioje būtų numatomas įvairių inžinerinių tinklų vystymas, numatoma rekonstruoti nuotekų valymo įrenginius.

Vertinant planuojamą teritoriją rekreacijos vystymo požiūriu, Varputėnų apylinkės Šiaulių rajono bendroju planu priskiriamos *vidutinio rekreacinio potencialo arealui (II)*, pro Varputėnų kaimą numatyta formuoti *regiono rekreacinio vystymo žiedą*. Varputėnų dvaras ir Varputėnų šv. Antano Paduviečio bažnyčios kompleksai nurodomi kaip svarbiausieji kultūrinio turizmo objektai vietovėje.

Visa planuojama teritorija išsidėsčiusi svarbaus gamtinio karkaso arealo gretimybėse. Rytiniu Varputėnų kaimo planuojamos teritorijos pakraščiu praeina *regioninės svarbos migracinis koridorius*, kuriame numatytas *M2 režimas – palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas*. Vertinant ekologinio tinklo dalis, tuo pačiu arealu kaip ir regioninės svarbos migracinis koridorius, Varputėnų rytine riba praeina ir *europinės svarbos ekologinis koridorius (bioekologinė jungtis) - europinės svarbos Ventos slėnio ekologinio koridoriaus ruožas* Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje. Varputėnų kaimas išsidėstęs Ventos upės slėnio gretimybėse, ir jei pati planuojama teritorija (Varputėnų kaimo ribose) nepatenka į gamtinio karkaso zoną, visgi jos gretimybėse esantys gamtiniai arealai turi svarbią regioninę, nacionalinę ir net europinę reikšmę, į kurią svarbu atsižvelgti planuojant urbanistinius ar kitus procesus, galinčius įtakoti gamtinio karkaso dalis.

Rengiant Varputėnų kaimo plėtros koncepciją, buvo atsižvelgta į šiuos pagrindinius teritorijų planavimo dokumentus:

Bendrieji planai:

- LR teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002-10-29 nutarimu Nr. 9-1154;
- Šiaulių apskrities bendrasis (generalinis) planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-09-24 nutarimu Nr. 1042;
- Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2008-07-03 sprendimu Nr. T-199.

Specialieji planai:

- Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros specialusis planas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2010-03-25 sprendimu Nr. T-107, su vėlesniais pakeitimais;
- Šiaulių rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta LR Kultūros ministro 2009-04-24 įsakymu Nr. ĮV-201;
- Šiaulių rajono susisiekimo sistemos specialusis planas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2012-05-17 sprendimu Nr. T-132;
- Šiaulių rajono vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) specialusis planas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2011-07-21 sprendimu Nr. T-216, reg. Nr. 000912000614;
- Bubių ir Aukštrakių vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) specialusis planas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2010-03-25 sprendimu Nr. T-107, reg. Nr. 000912000402;
- Mabiliojo ryšio bazinių stočių išdėstymo Šiaulių rajone specialusis planas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2010-08-26 sprendimu Nr. T-250, reg. Nr.000912000481;
- Degalinių išdėstymo Šiaulių rajone specialusis planas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2002-09-09 sprendimu Nr.T-251, reg. Nr. 02025;
- Šilumos ūkio Šiaulių rajono specialusis planas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2013-02-21 sprendimu Nr. T-45.

Kiti teritorijų planavimo dokumentai:

- Šiaulių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014-2020 metams, patvirtintas 2014-10-30 Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-278;

- Šiaulių rajono savivaldybės konteinerių aikštelių išdėstymo principinė schema;
- Šiaulių rajono želdynų ir želdinių inventorizacijos bei tvarkymo programos 2012-2016 metų medžiaga;
- Detalieji planai;
- Kiti LR teisės aktai, Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimai, Šiaulių rajono savivaldybės administracijos įsakymai, statybos techniniai reglamentai bei planavimo sąlygose nurodyti teisės aktai ir planavimo dokumentai.

Varputėnų kaimo bendrasis planas siejasi ir su kitomis galiojančiomis strategijomis ir programomis:

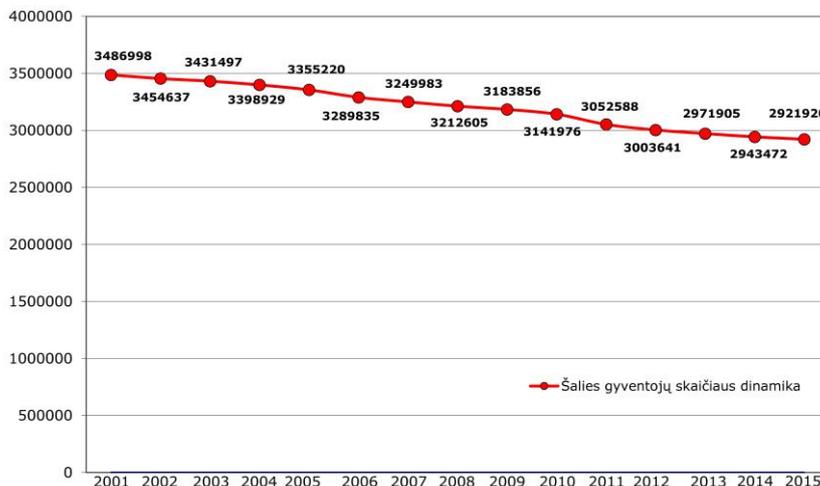
- Ilgalaikė (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 692 „Dėl ilgalaikės (iki 2025 metų) Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijos patvirtinimo“;
- Lietuvos būsto strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 21 d. nutarimu Nr.60 „Dėl Lietuvos būsto strategijos patvirtinimo“;
- Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr.1526 „Dėl Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašo patvirtinimo“;
- Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr.IX-1187 „Dėl valstybės ilgalaikės raidos strategijos“;
- Nacionalinė gyventojų senėjimo pasekmių įveikimo strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 10 d. nutarimu Nr.5 „Dėl nacionalinės gyventojų senėjimo pasekmių įveikimo strategijos įgyvendinimo 2005–2013 metų priemonių patvirtinimo“;
- Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 „Dėl nacionalinė darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“;
- Nacionalinės integralios paveldosaugos strategijos metmenys patvirtinti Lietuvos Respublikos Valstybinės paminklosaugos komisijos 2004 m. lapkričio 19 d. sprendimu Nr.105 „Dėl nacionalinės integralios paveldosaugos strategijos metmenų“;
- Valstybės ilgalaikės raidos strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr.IX-1187 „Dėl valstybės ilgalaikės raidos strategijos“;
- Valstybinė aplinkos apsaugos strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 1996 rugsėjo 25 d. nutarimu Nr.I-1550 „Dėl valstybinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“;
- Valstybinė švietimo strategija 2013-2022 metams patvirtinta 2013 m. gruodžio 23 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XII-745 „Dėl valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos patvirtinimo“;
- Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr.519 „Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“;
- Želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr.615 „Dėl želdynų apsaugos, tvarkymo ir atkūrimo strategijos patvirtinimo“; Švenčionių rajono savivaldybės 2011-2018 m. strateginis plėtros planas patvirtintas Švenčionių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr.T-172;
- 2002-2015 metų Lietuvos Respublikos valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programą;

4. Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu Bendrojo plano sprendiniai nebus įgyvendinti.

Varputėnai – kaimas pietvakarinėje Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos dalyje, nutolęs 26 km į vakarus nuo Šiaulių (rajono savivaldybės centro), 14 km į pietus nuo Kuršėnų (Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos centro), išsidėstęs abipus krašto kelio Nr. 159 Užventis–Šaukėnai–Kuršėnai, (kaimo ribose – Pagrindinė g.).

2001 metų gyventojų surašymo duomenimis Varputėnų kaimo gyvenamojoje vietovėje gyveno 302 gyventojai. Iš viso Kuršėnų kaimiškoje seniūnijoje gyveno 5670 gyventojų (iš jų vyrų – 2759, moterų – 2911). Seniūnijoje gyventojų per laikotarpį nuo 2001 iki 2011 metų sumažėjo 1260 (gyventojų sumažėjo 22,2%), Varputėnų kaime – 74 (gyventojų sumažėjo 24,5%), kas yra šiek tiek daugiau už bendrą gyventojų mažėjimo šalyje tendenciją.

(1 pav.).

1 pav. Šalies gyventojų skaičiaus kaita 2001-2011 m.

Planuojamoje teritorijoje darbo vietų skaičius yra ribotas, todėl gyventojai dalyvauja platesnėje darbo rinkoje. Dalis gyventojų dirba Varputėnų kaime, didžioji dalis gyventojų dirba Kuršėnų, Šiaulių miestuose ir apylinkinėse vietovėse.

Kaip matyti iš 1 lentelės, Šiaulių rajono savivaldybės ir Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos gyventojų sudėtis pagal amžių nėra labai palanki ekonominei plėtrai. Darbingo amžiaus gyventojų dalis yra kiek didesnė už Lietuvos vidurkį, tačiau vaikų dalis yra mažesnė nei Lietuvos vidurkis. Pensinio amžiaus gyventojų dalis yra didesnė už šalies rodiklį.

1 lentelė.

Gyventojų skaičius pagal amžių (2011 m. gyventojų surašymo duomenys)

Vieta\amžius	Iš viso	0-15 (tūkst.)	Darbingo amžiaus* (tūkst.)	Pensinio amžiaus* (tūkst.)
Lietuva	3043429 (100%)	736,0 (21,1%)	2044,0 (58,7%)	703,7 (20,2%)
Šiaulių r. sav.	44332 (100%)	7457 (16,8%)	27272 (61,5%)	9603 (21,7%)
Kuršėnų kaimiškoji seniūnija	4410 (100%)	730 (16,6%)	2724 (61,8%)	956 (21,7%)
Varputėnų k.	302 (100%)	n.d.	n.d.	n.d.

* Darbingas amžius amžius pagal galiojančius įstatymus 2011 metais asmenų amžius buvo nuo 16 metų iki Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus.

2011 m. moterų ir vyrų pensinis amžius buvo atitinkamai nuo 60 metų ir nuo 62 metų ir 6 mėn., 2001 m. – nuo 57 metų ir 6 mėnesių ir nuo 61 metų ir 6 mėn., iki 1989 m. – nuo 55 metų ir nuo 60 metų.

2 lentelė.

Gyventojų skaičiaus prognozė Kuršėnų kaimiškoje seniūnijoje

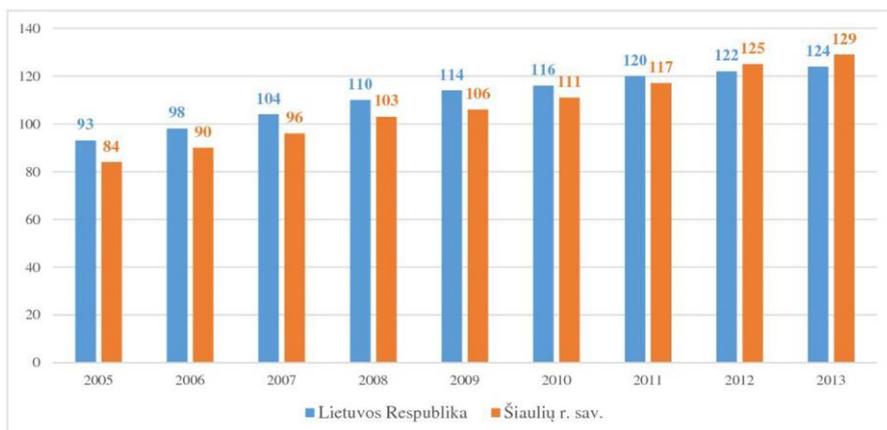
	2015*	2020	2025	2030	2035
Optimistinė	4621*	4736	4852	4968	5084
Pesimistinė	4621*	4505	4390	4280	4171

* Seniūnijos duomenys

Pagal optimistines prognozes gyventojų skaičius Šiaulių rajone iki 2015 metų turėtų stabilizuotis. Emigracinius srautus neutralizuos imigraciniai, o mažėjant mirtingumui, natūralus gyventojų prieaugis išliks stabilus. Iki 2025 metų dėl palankesnių ekonominių sąlygų prognozuojamas gyventojų skaičiaus padidėjimas 5 proc. (iki 53,9 tūkst. rajone ir iki 4852 Kuršėnų kaimiškoje seniūnijoje), pagal pesimistines prognozes Šiaulių rajone gyventojų skaičius iki 2025 metų sumažės 5 proc. (iki 48,7 tūkst. ir iki 4390 Kuršėnų kaimiškoje seniūnijoje). 2035 metais optimistiniu atveju gyventojų skaičius Kuršėnų kaimiškoje seniūnijoje turėtų pasiekti 5084 gyventojų, pagal pesimistinę prognozę – 4171.

Šiuo metu gyventojų skaičiaus ir gyventojų struktūros tendencijos yra neigiamos. Bendrai Šiaulių rajono demografinė situacija vertinama kaip bloga. Dešimties metų laikotarpiu užimtoji gyventojų dalis sumažėjo (žr. 3 lentelę),

demografinės senatvės koeficientas (pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) per 2005-2013 metų laikotarpį išaugo beveik 38,7%. 2005-2013 m. šis rodiklis tolygiai didėjo. Nuo 2012 m. Šiaulių rajone demografinės senatvės koeficientas yra didesnis už Lietuvos koeficientą. 2011 m. pradžioje Šiaulių rajone šis rodiklis siekė 117 (šalyje – 120), o 2013 m. pradžioje rajone pakilo iki 129 (šalyje – 124).

2 pav. Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje (2015 m. Lietuvos statistikos departamento duomenys)

Varputėnų kaimo gyventojų struktūra atitinka bendras rajono tendencijas, gyventojų struktūroje didėja pensinio amžiaus gyventojų dalis. Dėl to planuojamo laikotarpio pabaigoje išaugs socialinės globos, slaugos, sveikatos priežiūros paslaugų poreikis.

3 lentelė.

Užimtieji Šiaulių rajono savivaldybėje (tūkst.) (2015 m. Lietuvos statistikos departamento duomenys)

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
22,1	20,3	19,1	22	18,1	15,3	14,5	15,6	16,7	17,8

4 lentelė.

Demografinės senatvės koeficientas (2015 m. Lietuvos statistikos departamento duomenys)

VIETA\METAİ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	93	98	104	110	114	116	120	122	124	126
Šiaulių apskritis	89	95	101	108	114	117	125	130	134	137
Šiaulių rajonas	84	90	96	103	106	111	117	125	129	135

Natūralus gyventojų prieaugis rajone yra kritiškai neigiamas: 2013 metais rajone mirė 619 asmenų, o gimė tik 382 vaikai.

5 lentelė.

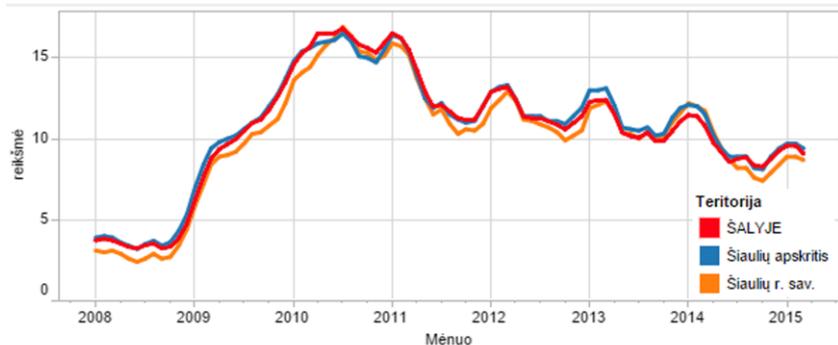
Natūrali gyventojų kaita (2015 m. Lietuvos statistikos departamento duomenys)

VIETA\METAİ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	-14289	-15207	-15604	-12296	-9867	-11444	-10769	-10479	-11626	-8934*
Šiaulių apskritis	-1789	-2057	-1967	-1611	-1490	-1740	-1512	-1642	-1622	n.d.
Šiaulių rajonas	-334	-324	-295	-237	-234	-264	-237	-221	-237	n.d.

Per paskutiniuosius septynerius metus mažiausias registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus Šiaulių rajono gyventojų santykis buvo 2008 m. – 3,0 procentai, didžiausias 2010 ir 2011 m. – atitinkamai 15,6 ir 12,5 procento.

2013 metais pensinio amžiaus gyventojų dalis Šiaulių rajone buvo kiek mažesnė nei Šiaulių apskrityje (atitinkamai 23,62% ir 24,06), tačiau didesnė už šalies rodiklį (23%).

Vidutinis metinis bedarbių proc. nuo darb.amžiaus gyv.									
Teritorija	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
ŠALYJE	3,7	10,2	15,9	13,1	11,7	10,9	9,5	9,4	
Šiaulių apskritis	3,8	10,5	15,6	12,9	11,9	11,4	9,7	9,6	
Šiaulių r. sav.	3,0	9,4	15,3	12,5	11,2	11,0	9,3	8,8	

3 pav. Vidutinio metinio bedarbių procento nuo darbingo amžiaus gyventojų kitimas (2008-2015 m. pradžia).
Šaltinis: Lietuvos darbo birža, 2015 m.

6 lentelė.

Pensinio amžiaus gyventojų skaičius ir procentas nuo bendro gyventojų skaičiaus (2015 m. Lietuvos statistikos departamento duomenys)

VIETA/ METAİ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lietuvos Respublika	676669 (20,17%)	677695 (20,6%)	674394 (20,75%)	673279 (20,96%)	673053 (21,14%)	675014 (21,48%)	676859 (22,17%)	680533 (22,66%)	683612 (23%)
Šiaulių apskritis	71317 (20,32%)	71113 (20,81%)	70243 (20,95%)	69676 (21,2%)	69256 (21,42%)	69045 (21,83%)	69849 (23,04%)	70019 (23,67%)	69884 (24,06%)
Šiaulių r. sav.	10486 (20,74%)	10412 (21,1%)	10320 (21,22%)	10223 (21,24%)	10239 (21,38%)	10203 (21,81%)	10023 (22,49%)	10045 (23,16%)	10099 (23,62%)

Vaikų dalis bendroje Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų struktūroje rodo, kad žmogiškųjų išteklių plėtros galimybės yra mažos. Šiaulių rajono savivaldybėje paskutinį dešimtmetį darbingo amžiaus gyventojų dalis sumažėjo 16,3%, vaikų skaičius sumažėjo 33,9%, o pensinio amžiaus gyventojų dalis padidėjo beveik 4%.

Vaikų iki 16 metų dalis bendroje Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos gyventojų struktūroje yra truputį mažesnė nei Šiaulių rajono (atitinkamai 16,6% ir 16,8%), ir gerokai mažesnė už šalies rodiklį (21,1%). Tai rodo, kad seniūnijoje žmogiškųjų išteklių plėtros galimybės yra mažos. Todėl reikia sudaryti palankią aplinką jaunimui po studijų grįžti į savo gimtąjį kraštą: turi būti sukurtos darbo vietos, plėtojama viešoji infrastruktūra, rekreacijos ir poilsio galimybės.

Siekiant suformuoti Varputėnų kaimo struktūrą galimai maksimaliai plėtrai buvo vadovautasi optimistine gyventojų skaičiaus prognoze.

Varputėnų kaimo gyventojams socialines paslaugas teikia Kuršėnų kaimiškoji seniūnija (pašalpų, kompensacijų skyrimas, socialinės rizikos šeimų patikrinimai, viešieji darbai ir kt.). Socialinių paslaugų ir paramos poreikis miestelyje yra didelis. 2015 metų Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos duomenimis Varputėnų kaime socialines pašalpas gauna 26 gyventojai, t.y. 11 % visų kaimo gyventojų. Trūksta dienos paslaugų centro vaikams, socialinės rizikos šeimoms.

Kaime teikiamos sveikatos priežiūros paslaugos yra minimalios, tačiau vertinant kaimo dydį, pakankamos. Privačių medicinos paslaugas teikiančių įstaigų nėra. Tinkamas sveikatos priežiūros užtikrinimas ir gyventojų sveikatos gerinimas yra svarbi regiono ekonominio augimo sąlyga. Gyventojų sveikata ir jos išsaugojimo sąlygos lemia vietovės ekonominės raidos stabilumą ir visuomenės socialinį

saugumą. Visuomenės sveikatos būklė tiesiogiai lemia gyvenimo kokybę, darbo išteklių apimtį ir produktyvumą.

Varputėnų kaime neveikia nei viena švietimo įstaiga, kitų švietimo įstaigų nėra. Varputėnų pagrindinė mokykla, kaip įstaiga buvo likviduota 2008 m. Artimiausios mokyklos veikia Kuršėnų ir Šaukėnų miestuose. Iki 2008-ųjų veikė Varputėnų pagrindinė mokykla – dieninė, savarankiško mokymosi bendrojo lavinimo mokykla, vykdžiusi pradinio, pagrindinio ir papildomo ugdymo programas. Iki 1999 m., (iki kol A. Griškevičius atkūrė nuosavybės teises į Varputėnų dvarą), mokykla veikė dvaro rūmuose, vėliau perkelta į vaikų darželio pastatą kaimo centre. Neformalaus ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų Varputėnuose taip pat nėra.

Kultūrinę veiklą Varputėnuose vykdo: biblioteka, susikūrusi asociacija „Varputėnų bendruomenė“. Asociacija „Varputėnų bendruomenė“, (įregistruota 2004 m.). Bendruomenė rūpinasi kaimo reikalais, renginių organizavimu ir gyventojų interesų atstovavimuis seniūnijoje.

Buvusiame Varputėnų kultūros namų pastate (Pagrindinė g. 29), patalpų nuomos atsisakė AB Lietuvos paštas, buvo uždaryta mokykla ir kultūros namai, padidėjo eksploatacijos išlaidos, reikalingas remontas. Šį pastatą ateityje planuojama įtraukti į privatizuojamų objektų sąrašą. Uždarius kultūros namus, stipriai nukentėjo ir Varputėnų kaimo kultūrinis ir visuomeninis-bendruomeninis gyvenimas. Šiuo metu panaudos pagrindais patalpomis naudojasi asociacija „Varputėnų bendruomenė“, veikia Medicinos punktas, Viešoji biblioteka, patalpas nuomojasi TEO LT, AB.

Kultūrinis Varputėnų gyventojų poreikis patenkinamas labai menkai. Žiemą vietos bendruomenės organizuojami renginiai vyksta bibliotekoje. Vasarą kaimo renginiai vyksta ties kultūros namais esančiose erdvėse.

Varputėnų gyventojai fizinio aktyvumo veiklas gali vykdyti vienintelėje aikštelėje prie kultūros namų pastato, daugiau galimybių aktyviai užsiimti sportu nėra. Sporto renginiai ir treniruotės nevyksta, tam pritaikytų patalpų, viešųjų erdvių, trasų bei įrenginių nėra.

Turizmo paslaugos Varputėnuose neišplėtos, nėra kavinių, viešojo maitinimo įstaigų, apgyvendinimo ir pramogų paslaugos neteikiamos. Išteklių turizmo plėtrai Varputėnai ir kaimo apylinkės turi pakankamai. Bendruomeninė infrastruktūra nėra išvystyta ir patraukli patiemis vietos gyventojams bei gyvenvietės svečiams.

Vertinant planuojamą teritoriją Šiaulių rajono atžvilgiu, Varputėnų apylinkės priskiriamos vidutinio rekreacinio potencialo arealui II (Šiaulių rajono bendrasis planas) - pro Varputėnų kaimą numatyta formuoti regiono rekreacinio vystymo žiedą. Varputėnų dvaras ir Varputėnų šv. Antano Paduviečio bažnyčios kompleksai nurodomi kaip svarbiausieji kultūrinio turizmo objektai vietovėje.

Rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo – vidutinis (apima priemonių ir veiksmų sistemą atrankiniuose rekreacinių arealų teritoriniuose mazguose). Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą rekreacijos plėtros rėmimas pirmiausiai turėtų būti vykdomas per investicijas į vertingą gamtinę aplinką pritaikant ją rekreacijai, todėl Varputėnų kaimo planuojamos teritorijos rekreacijos finansavimas yra perspektyvus. Varputėnų kaimo apylinkės pasižymi gamtinių išteklių.

Kaimo gyventojų poilsiui ir laisvalaikiui svarbios ne tik kaime, bet ir šalia jo esančios rekreacinės teritorijos. Pagrindinius kaimo apylinkių rekreacinės aplinkos išteklius sudaro vertingą gamtos bei kultūros paveldą turinčios vietovės, rekreaciniai miškai, stambesni, poilsiavimui tinkantys paviršinio vandens telkiniai. Taip pat svarbūs pačiame kaime esantys kultūros paveldo objektai ir kaimo apylinkėse esantys gamtos objektai.

Iki šiol Varputėnuose nėra įrengta jokia maudykla ar poilsio erdvė prie Vaigutės ežero, kaimo centre kaimo gyventojams bei jo svečiams. Šio vandens telkinio pakrantės galėtų būti pritaikytos kaimo gyventojų poilsiui.

Varputėnų kaimo nekilnojamasis kultūros paveldas yra svarbus kaimo savitumo aspektu ir reikšmingas vietos bendruomenės kultūrinio tapatumo ugdymo resursas. Varputėnų kaimo planuojamoje teritorijoje pagal Kultūros vertybių registrą yra registruota 12 nekilnojamųjų ir 8 kilnojamųjų kultūros vertybių objektų.

Neįgyvendinus kaimo bendrojo plano, liks nepasiekti šie nustatytieji tikslai bei nerealizuoti bendrojo plano uždaviniai:

Kaimo erdvinės struktūros srityje nebus parengtas kaimo erdvinis modelis, kaimas plėsis chaotiškai arba plėtra iš viso nebus vykdoma. Nenustačius kaimo funkcinio zonavimo, plėtos pirmieji teritorijų, nebus galimybės optimizuoti transporto ir inžinerinės infrastruktūros sistemų.

Nenustačius Varputėnų kaimo tvarkymo reglamentų, nesubalansavus planuojamos teritorijos socialinio, ekonominio bei ekologinio vystymosi, nebus sprendžiami urbanistiniai konfliktai bei neišvengiama naujų. Varputėnų kaimo teritorija bus neracionaliai naudojama, nukentės aplinkos kokybė.

Nenustačius Varputėnų kaimo vaidmens regiono bei rajono ekonominės ir socialinės plėtos kontekste, nebus sudarytos prielaidos lėšų pritraukimui.

Neišlyginus kaimo plėtos netolygumų, neišryškinus planuojamos teritorijos privalumų, negerės ir gali papildomai nukentėti kraštovaizdžio vizualinė kokybė.

Nebus suderinti fizinių ir juridinių asmenų bei visuomenės grupių interesai dėl kaimo teritorijos panaudojimo bei veiklos plėtojimo sąlygų.

Varputėnų kaimo gamtinio karkaso, želdynų ir viešųjų erdvių sistemų srityje netaikant bendrajame plane numatomų priemonių gali būti prarasta dalis gamtinio karkaso teritorijų, jos gali būti spontaniškai urbanizuotos. Neformuojant miškų bei želdynų sistemos, kentės ir gamtinės aplinkos charakteristikos, ir vietos gyventojai bei kaimo svečiai, kurie negalės pasinaudoti šiomis teritorijomis rekreacijos tikslais, todėl kaimas neturės patrauklumo.

Nenustačius gamtinių resursų (geriamo vandens) racionalaus naudojimo tvarkos, šie resursai gali būti neatsakingai naudojami. Netvarkant atliekų šalinimo, didės tarša Varputėnų kaime.

Socialinės ir ekonominės aplinkos srityje neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, toliau ryškės neigiamos demografinės kaimo tendencijos (neigiamas gyventojų prieaugis, jų emigracija, prastės darbo jėgos kokybė). Taip pat negerės socialinės globos ir kitų paslaugų prieinamumas gyventojams. Padidės teritorijų, kurios bus blogai aprūpintos socialine ir aptarnavimo infrastruktūra.

Ekonominėje srityje nepagerės sąlygos verslui plėtoti, negerės investicinė aplinka, nes trūks sklypų su tinkama infrastruktūra. Gali stagnuoti arba sulėtėti kaimo ekonominė plėtra. Nenustačius prekybos ir paslaugų tinklo plėtos kryptių, kils konfliktai tarp verslo subjektų, prastės vartotojų pasirinkimo galimybės. Investuotojai neturės informacijos apie kaimo teritorijų tinkamumą įvairioms veiklos rūšims.

Dėl nepakankamai sutvarkytų ir įrengtų lankomų teritorijų ir objektų, nebus išnaudotos pažintinio turizmo galimybės.

Būsto srityje ir toliau trūks geros kokybės gyvenamųjų namų ir butų, bus sunku pritraukti į kaimą specialistų iš kitų vietovių. Nesudarius sąlygų namų renovacijai, nebus padidintas esamo būsto ekonominis naudingumas, bus naudojama per daug energetinių resursų, o tai darys neigiamą įtaką aplinkos kokybei.

Šalyje ir rajone pastebima naudingojo ploto, tenkančio vienam gyventojui, didėjimo tendencija. Siekiant pagerinti gyvenimo sąlygas, tai leidžia prognozuoti naujų gyvenamųjų teritorijų įsisavinimo poreikį. Šalies gyvenamasis fondas vienam gyventojui 2012 metų pabaigoje buvo 28,9 m². Šiaulių rajono savivaldybėje gyvenamasis fondas vienam gyventojui miestuose 2012 metų pabaigoje buvo 29,4 m². Šiaulių rajono bendrajame plane 2025 metams prognozuojamas gyvenamasis fondas vienam gyventojui turėtų pasiekti 25,0 m² (šaltinis: Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas). Tačiau jau 2015 metų pradžioje ši prognozė yra viršyta. Tikėtina, kad 2025 metais gyvenamojo fondo plotas tenkantis vienam gyventojui viršys 30 m².

Gyvenamųjų teritorijų plėtos srityje, nerealizuojant bendrojo plano sprendinių, nebus kuriama humaniška ir kokybiška gyvenamoji aplinka, nerenovuojamos esamos užstatytos teritorijos. Nebus formuojama sveika ir harmoninga darbo ir poilsio aplinka. Nesuformavus gyvenamųjų erdvių plėtojimo politikos, gyvenamųjų teritorijų plėtra vyks chaotiškai.

Koncepcijos sprendiniais numatoma minimali ir kompaktiška kaimo plėtra, suplanuojama daugiau teritorijų gyvenamai statybai centrineje kaimo dalyje tam, kad Varputėnai išlaikytų žemės ūkio gyvenvietės pobūdį.

Daugiabutė statyba kaimiškiose vietovėse turi būti kitokio pobūdžio nei vidutinio dydžio ar dideliuose miestuose. Čia ji turi atitikti kaimo apstatymo intensyvumą, derėti prie esamų gatvių ir erdvių

struktūros ir kt. Prioritetas teikiamas esamų daugiabučių namų renovavimui ir energetinio efektyvumo didinimui.

Gamtos ir kultūros paveldo apsaugos srityje neįgyvendinus sprendinių, nebus išsaugomos teritorijos gamtiniam karkasui, gali būti prarastos saugotinos gamtinės vertybės. Nenustačius vandens telkinių pakrančių panaudojimo pasiūlymų, nebus kuriamos viešosios erdvės prie vandens, prastės rekreacinės galimybės kaime, nebus siekiama išsaugoti ir racionaliai naudoti gamtinius išteklius.

Paveldo srityje nebus nustatyti saugotini urbanistinio ir architektūrinio paveldo teritorijos bei objektai, kraštovaizdžio savitumui išsaugoti nebus pasinaudota kultūros paveldo objektų teikiamomis galimybėmis. Nebus sudarytos prielaidos parengti specialiuosius kultūros paveldo apsaugos ir naudojimo planus.

Visuomenės sveikatos srityje nemažės kaimo oro ir dirvožemio tarša. Nebus taikomos priemonės atskirti kaimo nuo kelių, gyvulininkystės bei kitų gamybinių kompleksų. Nebus taikomos sveikatingumo didinimo priemonės, neoptimizuojamos sveikatos priežiūros paslaugų kiekis bei struktūra. Nebus taikomos kelių transporto keliamo triukšmo mažinimo priemonės.

Transporto ir inžinerinės infrastruktūros srityje neįgyvendinant bendrojo plano sprendinių, nebus optimizuojamas gatvių ir kelių tinklas bei inžinerinis aprūpinimas. Didės tarša iš transporto, triukšmo lygis, taip pat, neįgyvendinus eismo saugos priemonių, gali padidėti avaringumas. Taip pat didės oro tarša dėl neracionaliai šildomų pastatų, taršaus kuro katilinėse naudojimo. Vandens kokybė paviršiniuose teikiniuose prastės dėl neplečiamo nuotakyno sistemų. Negerės geriamo vandens kokybė.

Varputėnų kaime trūks šaligatvių, įrengtų pėsčiųjų-dviračių takų, dalyje gatvių liks prastas gatvių apšvietimas, susidevėjusi gatvių danga. Dalies kaimo gatvių važiuojamosios dalys liks siauros. Ateityje galimas automobilių srauto padidėjimas, kuris lems automobilių stovėjimo vietų stoką.

Nerezervavus teritorijų komunikacijos koridoriams, nebus užtikrinama racionali viešosios inžinerinės infrastruktūros plėtra, kils konfliktai tarp žemės savininkų ir valdžios institucijų plečiant inžinerinius tinklus bei transporto koridorius.

5. Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos.

Varputėnai – kaimas pietvakarinėje Šiaulių rajono savivaldybės teritorijos dalyje, nutolęs 26 km į vakarus nuo Šiaulių (rajono savivaldybės centro), 14 km į pietus nuo Kuršėnų (Kuršėnų kaimiškosios seniūnijos centro), prie Ventos intako Kesaučio upelio. Kaimo riba fragmentiškai sutampa su Šiaulių rajono savivaldybės administracinėmis ribomis.

Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas daugiau ar mažiau paveiks visą dabartinę kaimo teritoriją bei jos apylinkes. Bendrojo plano poveikis bus nevienodas skirtingoms kaimo dalims: naujos plėtros, esamoms užstatytoms, žaliosioms, žmonių poilsiui ir gamtos ir kultūros elementų apsaugai skirtoms zonoms. Bendrasis planas iš dalies keis kaimo žemės naudojimo struktūrą, įtakos ekonomiką ir socialinį miestelio veidą, veiks gamtinę aplinką.

Saugomos teritorijos.

Į Varputėnų kaimo gyvenamosios vietovės ribas patenka nedidelė dalis šių saugomų teritorijų: Kurtuvėnų regioninis parkas (patenka 7,63 ha plotas), Šilkalnių geomorfologinis draustinis, Varputėnų geomorfologinis draustinis ir Varputėnų miškas (BAST teritorija) (patenka 70 arų plotas).

Varputėnų geomorfologinis draustinis, kurio ribos sutampa su Varputėnų mišku (BAST teritorija) įsteigtas šiaurinėje Varputėnų kaimo dalyje ir kaimo ribose užima apie 70 arų plotą. Šiuo metu šiose zonose, kuriose įsteigtos saugomos teritorijos, Varputėnų kaimo ribose vyrauja miško žemė.

Į pietinę Varputėnų kaimo dalį patenkantis Kurtuvėnų regioninio parko fragmentas (kuriame arčiausiai Varputėnų kaimo - Šilkalnių geomorfologinis draustinis) užima 7,63 ha plotą. Šiose saugomose teritorijose Varputėnų kaimo ribose šiuo metu taip pat vyrauja miško žemė. Kurtuvėnų regioninio parko tvarkymo planu čia nustatyta MEK kraštovaizdžio tvarkymo zona (miškų ūkio paskirties žemės, išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo miškai. Bendrojo plano sprendiniais teritorijoms, kurios sutampa su saugomų teritorijų ribomis bus nustatomas miškų ir miškingų teritorijų naudojimo tipas.

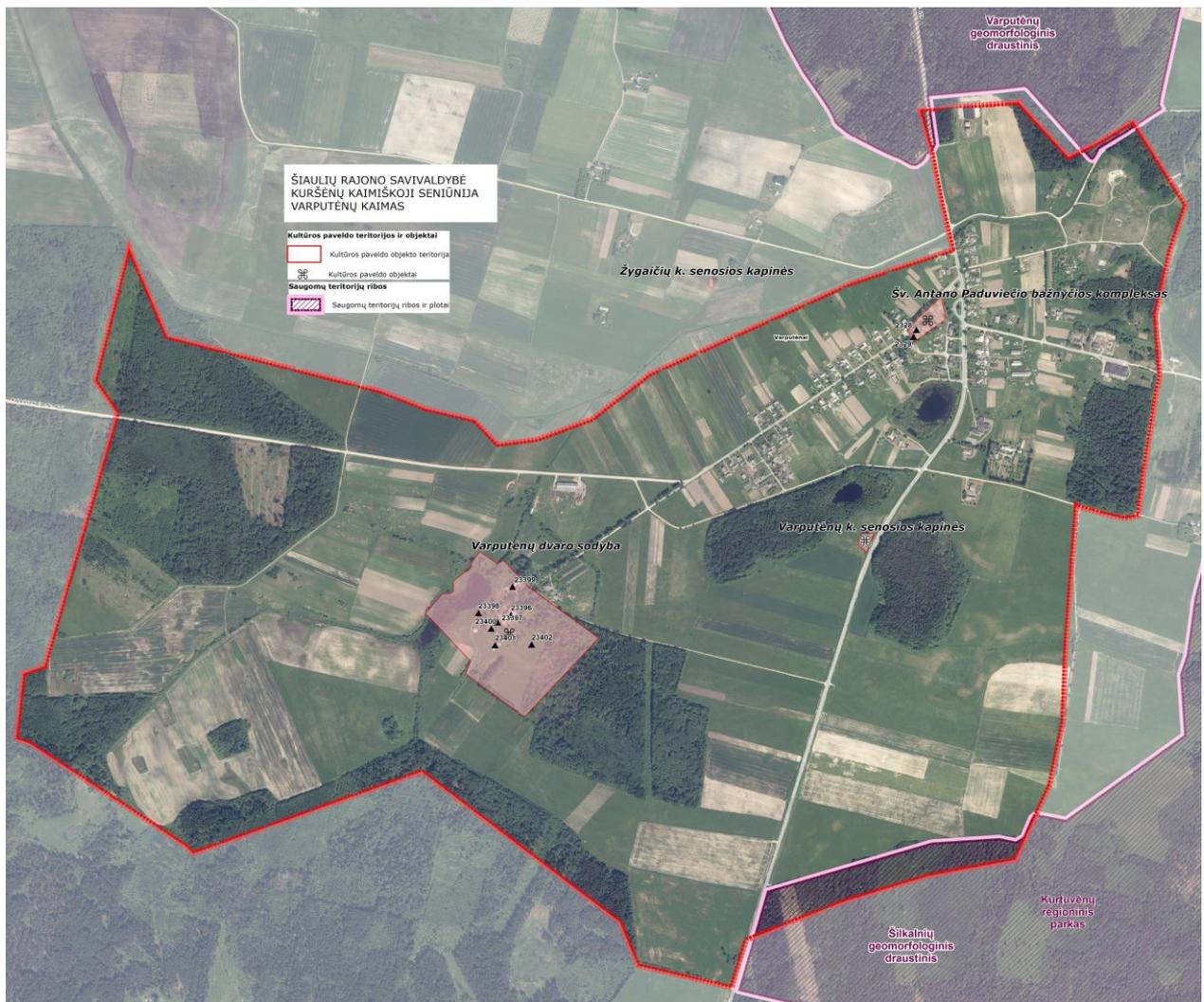
Netoli Varputėnų kaimiškosios vietovės plyti ir daugiau svarbių saugomų teritorijų: viena artimiausių - Gudmoniškės botaninis draustinis, esantis Kurtuvėnų regioniniame parke.

Varputėnų kaimo gamtinėje aplinkoje svarbios saugomos teritorijos ir jose saugomos vertybės:

- Varputėnų geomorfologinis draustinis. Įsteigtas 1992 m. Bendras draustinio plotas 288,89 ha, jis visas plyti Šiaulių rajono teritorijoje. Draustinis įsteigtas išsaugoti Ventos vidurupio žemumos reljefą su Varputėnų ozais. Didžiąją dalį visos draustinio - 255 ha (80 ha valstybinės reikšmės ir 175 ha privačių miškų) sudaro miškai, t.y. sudaro 88 proc. Miškai patenka į Paežerių girininkijos veiklos teritoriją. *Į Varputėnų kaimo ribas patenka apie 70 arų šios saugomos teritorijos.*
- Varputėnų miškas (BAST teritorija). BAST teritorija Varputėnų miške įsteigtas 2006 m. Bendras teritorijos plotas 288,89 ha, Šiaulių rajono teritorijoje. BAST teritorijos ribos sutampa su Varputėnų valstybinio geomorfologinio draustinio ribomis. Steigimo tikslai: išsaugoti Vėjalandė šilagėlės (*lot. Pulsatilla patens*) buveinę. Varputėnų miške (tuo pačiu ir Varputėnų valstybiniame geomorfologiniame draustinyje) taip pat yra saugomas gamtos objektas - Urkuvėnų akmuo, vad. Laumės akmeniu (Šaukėnų g.-ja, Varputėnų mšk.; apie 2 km nuo kelio Kuršėnai-Ramučiai). *Į Varputėnų kaimo ribas patenka apie 70 arų šios saugomos teritorijos.*
- Kurtuvėnų regioninis parkas įsteigtas 1992 m. Parko paskirtis - išsaugoti ežeringo ir miškingo Kurtuvėnų kalvyno kraštovaizdį, gamtinę ekosistemą, šio krašto kultūros paveldo vertybes. Parko paskirtis, yra išsaugoti ypač vertingus gamtos bei kultūros paveldo požiūriu Pagėludio, Raudos, Girtnikų, Raudsparnės, Ilgos, Svilės, Šonos kraštovaizdžio, Bulėnų telmologinį, Dirvonų, Paraudžių, Vijurkų, Vainagių, Targių, Pustlaukio, geomorfologinius, Ventos perkaso hidrografinį, Padubysių, Pabijočių botaninius-zoologinius kompleksus; išsaugoti Ventos ir Dubysos aukštupių ekosistemos stabilumą, savitą Vakarų ir Vidurio Lietuvos augaliją bei gyvūniją. *Į Varputėnų kaimo ribas patenka 7,63 ha šios saugomos teritorijos.*
- Šilkainių geomorfologinis draustinis įsteigtas 2009 m., draustinio tikslas – išsaugoti raiškų Ventos vidurupio senslėnį su ypač retu Žemaitijai paslėnio erozinio raguvyno kompleksu. *Į Varputėnų kaimo ribas patenka 7,63 ha šios saugomos teritorijos.*
- Gudmoniškės botaninis draustinis (Gudmoniškės pelkė LTKEL0015) - (99,85 ha). Teritorija įsteigta 2005 m. saugoti tarpines pelkes ir liūnus, nekalkingus šaltinius, šaltiniuotas pelkes, šarmingas žemapelkes, dvilapį purvuolį.

Kultūros paveldas. Varputėnų kaimo planuojamoje teritorijoje pagal Kultūros vertybių registrą yra registruota 12 nekilnojamųjų ir 8 kilnojamųjų kultūros vertybių objektų. 4 pav. apibendrintai pavaizduoti šie nekilnojamojo kultūros paveldo objektai:

- **Varputėnų dvaro sodyba** (un. kodas 627), kompleksą sudaro rūmai (un. kodas 23396), parkas (un. kodas 23402), dveji kumetynų pastatai (un. kodas 23397 ir 23400), dveji tvartų pastatai (un. kodas 23398 ir 23401) ir sandėlis (un. kodas 23399);
- **Šv. Antano Paduviečio bažnyčios kompleksas** (un. kodas 23676), kompleksą sudaro Šv. Antano Paduviečio bažnyčia (un. kodas 2328) ir varpinė (un. kodas 2329);
- **Varputėnų k. senosios kapinės** (un. kodas 4639);

4 pav. Varputėnų kaimo saugomos teritorijos ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektai

Visi Varputėnų kaime registruoti objektai bei kilnojamosios kultūros vertybės pateikiami 7 lentelėje.

7 lentelė.

Varputėnų kaimo esančios teritorijos arba objektai, įtraukti į kultūros paveldo vertybių registrą (Kultūros vertybių registras, 2015-01-13 (<http://kvr.kpd.lt/heritage/>))

Eil. Nr.	Unikalus objekto kodas	Pavadinimas	Adresas	Įregistravimo registre data	Kiti kodai
1.	2204	Krucifiksas I	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1161, LA413/2717
2.	2205	Krucifiksas II	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1162, LA413/2718
3.	23397	Kumetynas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K2
4.	23400	Kumetynas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K5
5.	23402	Parkas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K7
6.	2208	Paveikslas "Šv. Antanas"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1165, LA413/2721
7.	23396	Rūmai	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K1

8.	23399	Sandėlis	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K4
9.	2202	Skulptūra "Kristus prie stulpo"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1159, LA413/2715
10.	2201	Skulptūra "Marija, pamynusi žaltį"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)		IP1158, LA413/2714
11.	2206	Skulptūra "Šv. Petras"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1163, LA413/2719
12.	2207	Skulptūra "Šv. Povilas"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-12	IP1164, LA413/2720
13.	2203	Skulptūra "Šv. Stanislovas"	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-07-13	IP1160, LA413/2716
14.	2328	Šv. Antano Paduviečio bažnyčia	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-08-13	G190K1 , IP1286, LA413/2713
15.	23676	Šv. Antano Paduviečio bažnyčios kompleksas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G190K
16.	23398	Tvartas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K3
17.	23401	Tvartas	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1997-12-31	G113K6
18.	2329	Varpinė	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-08-13	G190K2 , IP1287, LA413/2712
19.	627	Varputėnų dvaro sodyba	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	1992-04-24	G113K , IP706, LA413/2722
20.	4639	Varputėnų k. senosios kapinės	Šiaulių r. sav., Varputėnų k. (Kuršėnų kaimiškoji sen.)	2001-01-25	L1129 , IP2126, LA413/2723

Kultūros paveldo objektai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, priskiriami saugomų teritorijų sistemai. Veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas Nr. I-733, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1994 m. gruodžio 22 d. ir Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (XIX skyrius), individualūs arba tipiniai nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos reglamentai. Jei objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, taikomi Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 str. 5 p. reikalavimai. Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatoma konservavimo kryptis (Lietuvos teritorijos bendrasis planas, 21 str.). Visos neveikiančios kapinės tvarkomos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 144 „Dėl kapinių tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintas Kapinių tvarkymo taisykles. Jų teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, kuri gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę (LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 20 str.).

Lietuvos Respublikos žemės įstatymas nustato, kad valstybės ir savivaldybių saugomų gamtos ir kultūros paveldo objekto sklypai priskiriami konservacinės paskirties žemei. Juose draudžiama ūkinė veikla, nesusijusi su šių objektų ir jų užimtų teritorijų specialia priežiūra, tvarkymu ir apsauga. Kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose žemės darbų, statinių ar įrenginių statybos, statinių aukščio, tūrio, užstatymo tankio ir intensyvumo, išorės apdailos medžiagų, apželdinimo, želdinių aukščio, tankio, rūšies, transporto srautų ir jų intensyvumo bei veiklos minėtuose objektuose ir teritorijose reglamentavimas nustatomas teisės aktais ir specialiojo planavimo dokumentais. Paveldotvarkos

specialiuosiuose planavimo dokumentuose taip pat turi būti nustatomos kultūros paveldo objektų, siūlomų įtraukti į kultūros vertybių registrą, ribos bei veiklos juose reglamentai.

Daugumai, ypač smulkesnių kultūros paveldo vertybių bendrojo plano sprendiniai gali daryti tik nežymų šalutinį poveikį. Jį gali sukelti padidėję ar sumažėję gyventojų ar transporto srautai, pakitęs želdinių kiekis, aplinkos būklė ir pan.

Rengiant Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendinius, bus laikomasi paveldosaugos reikalavimų, todėl jie turėtų prisidėti prie kultūros paveldo apsaugos gerinimo ir pritaikymo visuomenės poreikiams tenkinti.

Susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros sprendinių įgyvendinimas potencialiai turėtų teigiamą poveikį aplinkai, tačiau galimas ir neigiamas infrastruktūros objektų poveikis atskiroms teritorijoms, susijęs su poveikio koncentravimu vienoje vietoje. Gali padidėti oro tarša, taip pat bus veikiami vandens ištekliai. Vandens teršimas savo ruožtu sukelia neigiamas pasekmes vandens tiekimui, bioįvairovei ir rekreaciniam vandens telkinių naudojimui. Todėl infrastruktūros objektų vietos parinkimui bei kompensacinėms priemonėms numatyti turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys.

6. Su planu ar programa susijusios aplinkos apsaugos problemos, atkreipiant dėmesį į problemas, susijusias su aplinkos apsaugai svarbiomis teritorijomis.

Varputėnų kaime pagrindiniai oro teršėjai yra katilinės, transportas ir namų ūkis. Taršą planuojama mažinti gerinant susisiekimo sistemą, renovuojant pastatus.

Vandens ištekliai kaime yra pakankami, tačiau jų kokybė gali būti gerinama. Nemaža planuojamos teritorijos gyventojų dalis gėrimui ir buitiniams poreikiams tenkinti naudoja gruntinį vandenį. Tikėtina, kad kaimo šachtiniai šuliniai, iš kurių išgaunamas gruntinis vanduo, yra daugiau ar mažiau užteršti azoto junginiais – amonio nitritais ir nitratais. Iš daugumos kastinių šachtinių šulinių išgaunamas vanduo išvalomas nepakankamai arba išvis nevalomas, todėl tokio vandens naudojimas maistui yra pavojingas žmonių sveikatai. Gruntinį vandenį teršia tiek pasklidoji atmosferos, tiek iš periferijos veikianti pasklidoji žemės ūkio tarša, tiek lokali taškinė tarša bei užteršti paviršiniai vandenys.

Šiaulių visuomenės sveikatos centro duomenimis beveik pusė Šiaulių rajone pastaraisiais metais tirtų vandens išgaunamo iš šachtinių šulinių mėginių neatitiko geriamojo vandens sveikatos saugos reikalavimų.

8 lentelė.

Šiaulių visuomenės sveikatos centro duomenys apie atliktus šachtiniais šuliniais išgaunamo vandens tyrimus Šiaulių rajone

Tyrimų metai	Ištirta šulinių	Neatitiko geriamojo vandens sveikatos saugos reikalavimų (%)
2010	660	50
2011	617	45
2012	602	44
2013	118	46

Dirvožemis planuojamos teritorijos ribose daugiausiai teršiamas nuotekomis ir cheminėmis medžiagomis, naudojamomis žemės ūkyje.

Planuojamoje teritorijoje atliekos surenkamos konteineriniu būdu.

Varputėnų kaime mišrios (nerūšiuotos) komunalinės atliekos iš įmonių ir gyventojų surenkamos konteineriais.

Surinktos atliekos išvežamos į Šiaulių regioninę nepavojingų atliekų sąvartyną. Nuo 2010 m. spalio 1 d. visoje Šiaulių rajono teritorijoje komunalines (mišrias ir išrūšiuotas antrines žaliavas) ir žaliąsias atliekas surenka ir sutvarko UAB „Kuršėnų komunalinis ūkis“.

Inžinerinės infrastruktūros objektų modernizavimas sudarys prielaidas buvusios lokalsios taršos pasekmių mažinimui požeminiam vandeniui, dirvožemio gamtinio potencialo išlaikymui, todėl tikėtinos teigiamos bendrojo plano įgyvendinimo pasekmės dirvožemio ir gelmių ištekliams.

Varputėnų kaime centralizuotą vandens tiekimą vykdo UAB „Kuršėnų vandenys“. Vanduo tiekiamas iš Varputėnų kaimo vandenvietės. Centralizuoto vandens tiekimo vartotojai yra gyvenamųjų namų gyventojai, įmonės bei įstaigos. Centralizuotai vanduo tiekiamas 235 Varputėnų kaimo gyventojams, t.y. centralizuotai vandeniu aprūpinama 70,4% kaimo gyventojų (Šaltinis: Vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros planas (specialusis planas)). Vartotojams tiekiamas tik požeminis vanduo. Šiuo metu vanduo tiekiamas tik centrinės kaimo dalies pietinėje pusėje bei šiaurės vakarinėje planuojamos teritorijos dalyje esantiems kvartalams.

Šiuo metu vandenvietė neišnaudoja savo visų pajėgumų. Vandens tiekėjų duomenimis vandens kokybė gera ir atitinka LR higienos normos 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ reikalavimus. Vandenvietėje veikia vandens gerinimo įrenginiai.

Vandentiekio tinklų ilgis Varputėnų kaime – 3,8 km, renovacija reikalinga 1,9 km vamzdynų. Vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros planu numatytas 4,3 km naujų vamzdynų poreikis. Gyventojai neprisijungę prie centrinio vandentiekio tinklų naudojami šachtiniais šuliniais arba gręžiniais.

Varputėnų kaime centralizuota nuotekų sistema įrengta centrinės kaimo dalyje išilgai Pagrindinės, Dvaro, Trumposios ir Gėlių gatvių. Gyventojai, kurių nepasiekia centralizuotos vandentiekio ir nuotekų šalinimo paslaugos priversti nuotekas išleisti į vietines išsėmimo duobes, kurių nepakankamas sandarumas dažnai yra gruntinių ir paviršinių vandenų užterštumo priežastis. Šiaulių rajono savivaldybės Vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros planu numatomas likusios kaimo dalies prijungimas prie centralizuotų vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų.

9 lentelė.

Informacija apie UAB „Kuršėnų vandenys“ eksploatuojamus nuotekų valymo įrenginius

Projektinis našumas m ³ /parą	Faktinis našumas m ³ /parą	Išvalymo laipsnis (išvalymo efektyvumas %)	Nuotekų kiekiai:		Gyventojų prijungtų prie nuotekų surinkimo sistemos skaičius
			m ³ /parą	tūkst. m ³ /m.	
350	33	92,7	33	12	377

Duomenų šaltinis: vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros specialusis planas.

Varputėnų kaime nuotekų surinkimo tinklus eksploatuoja UAB „Kuršėnų vandenys“. Nuotekų surinkimo paslaugomis naudojasi 131 gyventojas, tai sudaro 39 % gyventojų.

Varputėnų kaime bendras nuotekų surinkimo tinklų ilgis 3,6 km, iš jų rekonstrukcija reikalinga 1,8 km. Vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros specialiajame plane numatytas 3,2 km naujų vamzdynų poreikis (Šaltinis: Vandens ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje plėtros planas (specialusis planas)).

Paviršinių nuotekų surinkimo (lietaus nuotakynės) sistemos planuojamoje teritorijoje nėra.

Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepcinių sprendinių įgyvendinimas neturės reikšmingų neigiamų pasekmių laukinių augalų ir gyvūnų rūšių buveinėms, gyvūnų migracijos keliams ar populiacijū gausai.

Aplinkosaugos problemos, susijusios su Varputėnų kaimo bendrojo plano susisiekimo sistema yra:

- transporto priemonių tarša kenksmingomis aplinkai ir gyventojams medžiagomis;
- transporto triukšmo mažinimas kaimo gatvėse.

Varputėnų kaimo bendrojo plano susisiekimo sistemos sprendiniais siekiama įgyvendinti tokius pagrindinius aplinkosaugos tikslus: mažinti transporto priemonių oro taršą kenksmingomis aplinkai ir gyventojams medžiagomis, užtikrinti, kad transporto triukšmas kaimo gatvėse neviršytų leistinų higienos normų.

7. Tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su Bendruoju planu, kaip rengiant Bendrąjį planą atsižvelgta į šiuos tikslus ir aplinkos apsaugą.

Svarbiausi Europos Sąjungos tikslai aplinkos apsaugos srityje yra: gerinti aplinkos kokybę, saugoti visuomenės sveikatą, racionaliai naudoti gamtos išteklius, saugoti biologinę įvairovę, kuriant „Natura 2000“ ekologinį tinklą. Itin svarbia laikoma ir klimato kaitos problema.

Rengiant Varputėnų kaimo bendrąjį planą, turi būti atsižvelgta į Europos Sąjungos ir nacionalinius aplinkosaugos tikslus bei užtikrinti tvarią kaimo teritorijos raidą.

Toliau pateikiami tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti pagrindiniai aplinkos apsaugos tikslai, į kuriuos privalu atsižvelgti rengiant Varputėnų kaimo bendrąjį planą.

10 lentelė.

Tarptautiniu, Europos Bendrijos ir nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su Varputėnų kaimo teritorijos bendruoju planu.

Dokumento pavadinimas	Tikslai
LR ratifikuota ES tarybos direktyva dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (92/43EEB, 1992 05 21)	Skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus.
LR ratifikuota Europos kraštovaizdžio konvencija (Žin., 2002, Nr. 104 – 4621)	<i>Skatinti kraštovaizdžio apsaugą, tvarkymą bei planavimą ir organizuoti Europos bendradarbiavimą kraštovaizdžio klausimais (3 str.):</i> įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmones supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindą (5a str.); integruoti kraštovaizdį kaip reiškinį į savo teritorijų ir miestų planavimo politiką bei savo kultūros, aplinkos, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikio kraštovaizdžiui (5d str.); nustatytus kraštovaizdžius įvertinti atsižvelgiant į suinteresuotų dalyvių ir atitinkamos gyventojų grupės jiems priskiriamą ypatingą vertę (6cb str.).
LR ratifikuota Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencija (Žin., 1997, Nr. 19 – 411)	<i>Priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas (5a str.):</i> vystyti mokslinius ir techninius tyrimus ir tyrinėjimus ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui (5c str.); imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo identifikavimui, globai, išsaugojimui (konservavimui), prezentavimui ir reabilitavimui (5d str.).
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60 EB (nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus)	<i>Kiekviena šalis turi neleisti toliau prastėti vandenų ekosistemų bei šlapžemių, tiesiogiai priklausomų nuo vandens ekosistemų būklei:</i> apsaugoti, gerinti ir atnaujinti visus paviršinio vandens telkinius, stengtis nuosekliai mažinti taršą; užtikrinti, kad būtų nustatytas ir (arba) įgyvendintas teršalų kontrolės priemonės, numatytos Europos Tarybos direktyvose 96/61/EB; 91/67/EEB (dėl vandens apsaugos nuo žemės ūkyje naudojamų nitratų taršos).
Nacionalinė darnaus vystymosi strategija (Žin., 2009, Nr. 121 – 5215)	Pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas didinant ekologinį jų efektyvumą ir įtraukiant aplinkos interesus į jų vystymosi strategijas; pasaulinės klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas, biologinės įvairovės apsauga; klimato kaita ir šviri energijos gamyba (t. y. tokia energijos gamyba, kai į aplinką išmetama nedaug teršalų, įskaitant ir šiltnamio efektą sukeliančias dujas); darnus transportas, darnus vartojimas ir gamyba; gamtos išteklių apsauga ir valdymas; visuomenės sveikata, pavojaus žmonių sveikatai mažinimas; socialinė įtrauktis; demografija ir migracija; skurdas pasaulyje ir darnaus vystymosi iššūkiai; nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimas; tausojančias vartojimas ir vystomasis bendradarbiavimas. daugiabučių namų modernizavimas ir šiluminės energijos sąnaudų būsto sektoriuje gerokas sumažinimas.

Dokumento pavadinimas	Tikslai
Valstybės ilgalaikės raidos strategija (<i>Žin., 2002, Nr. IX – 1187</i>)	<p>Igyvendinti tvariosios plėtros principą;</p> <p>sudaryti prielaidas racionaliam gamtos išteklių naudojimui, apsaugai ir atkūrimui; atsižvelgiant į Europos Sąjungos normas ir standartus, užtikrinti tinkamą aplinkos kokybę;</p> <p>išsaugoti gamtos paveldo vertybes, kraštovaizdžio savitumą ir biologinę įvairovę; didinti šalies miškingumą ir miškų aplinkosaugos vertę;</p> <p>mažinti vandens taršą buitiniemis ir gamybinėmis nuotekomis; gerinti geriamojo vandens kokybę;</p> <p>racionaliai naudoti vandens energetinius išteklius;</p> <p>skatinti energijos naudojimo veiksmingumą bei atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą;</p> <p>mažinti taršą iš didelių (energetikos) įrenginių;</p> <p>mažinti poveikį klimato kaitai, ozono sluoksniui, rūgštėjimo eutrofikacijos procesui; kuo daugiau ir racionaliau panaudoti atliekų medžiaginius ir energetikos išteklius; pašalinti pesticidų bei kitas pavojingas atliekas;</p> <p>kt.</p>
Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas (<i>Žin., 2002, Nr. 40-1499</i>)	<p>Atsižvelgiant į esamą atliekų tvarkymo būklę ir vadovaujantis Europos Sąjungos atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, Valstybės ilgalaikės raidos strategija, Nacionaline darnaus vystymosi strategija, Europos Bendrijų Komisijos komunikatu „Tausėnis išteklių naudojimas: teminė atliekų prevencijos ir perdirbimo strategija”, pateikti esamos atliekų tvarkymo būklės ir SSGG (stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių) analizę, nustatyti atliekų tvarkymo prioritetus ir principus, strateginius tikslus, tikslus ir uždavinius, aprašyti atliekų tvarkymo sistemą, nustatyti atliekų tvarkymo užduotis, numatyti įgyvendinimo ir atskaitomybės mechanizmą.</p>
LR teritorijos Bendrasis planas (<i>Žin., 2002, IX - 1154</i>)	<p><i>Svarbiausias bendrojo plano principas yra šalies teritorijos subalansuotos raidos užtikrinimas, sudarant šias strategines visuomenės ir ūkio vystymosi prielaidas (4.1 str.):</i></p> <p>kuo geriau panaudoti turimą šalies teritorijos potencialą;</p> <p>nedaryti žalos šalies teritorijos gamtinei bei kultūrinei aplinkai;</p> <p>nepažeisti dabartinės ir būsimų kartų teritorinių interesų;</p> <p>koordinuoti teritorijos naudojimą ir apsaugą šalies lygiu (kartu atsižvelgiant į visos Europos pastangas);</p> <p>išsaugoti bei stiprinti šalies teritorijos savitumą.</p> <p><i>Svarbiausio strateginio principo realizavimui būtinos šios strateginės šalies raidos kryptys (4.2 str.):</i></p> <p>gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas plėtojant socialinę ir kultūrinę bei techninę infrastruktūrą (4.2.1 str.);</p> <p>šalies ekonominio augimo skatinimas ūkinę veiklą diferencijuojant pagal teritorinio potencialo ypatumus, taikant funkcinę konversiją bei ekologiškas technologijas (4.2.2 str.);</p> <p>aplinkos kokybės užtikrinimas optimizuojant gamtonaudą, plėtojant aplinkosaugą bei išsaugant ir didinant kraštovaizdžio savitumą (4.2.3 str.).</p> <p><i>Numatytoms šalies raidos strateginėms kryptims realizuoti numatoma konkretizuotų bendrųjų strateginių teritorijos raidos tikslų sistema ekologinėje plotmėje (4.3.3):</i></p> <p>išlaikyti ir stiprinti turimą aplinkos sveikumo bei kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos, gamtinio karkaso palaikymo sistemą;</p> <p>šalies ir regionų savitumus formuojančioms gamtinėms ir kultūrinėms aplinkos vertybėms garantuoti efektyvią apsaugą ir racionalų naudojimą;</p> <p>užtikrinti tik ekologiškai pagrįstą kraštovarkos programų realizavimą.</p> <p><i>Kiti teritorijos raidos tikslai būtų optimizuoti urbanistinę sistemą, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, kultūros paveldo, gamybos bei rekreacinių teritorijų naudojimą ir socialinės – kultūrinės bei techninės infrastruktūros teritorinę plėtrą. Iš jų savo erdvine orientacija išskirtini šie tikslai (4.4.2 str.):</i></p> <p>gamtinio karkaso teritorijų ekologinio visavertiškumo užtikrinimas bei kraštovaizdžio įvairovės ir vertybių išsaugojimas;</p> <p>biologinės įvairovės išsaugojimo bei biotos išteklių racionalaus naudojimo užtikrinimas;</p> <p>gamtinės rekreacinės aplinkos racionalaus naudojimo ir apsaugos užtikrinimas;</p> <p>litosferos ir hidrosferos išteklių naudojimo bei apsaugos optimizavimas;</p> <p>gamtinės aplinkos sveikumo (kokybės) užtikrinimas;</p> <p>kraštovaizdžio kultūrinių vertybių išsaugojimas;</p> <p>subalansuoti šalies transporto sistemos plėtrą maksimaliai panaudojant turimą įvairių transporto rūšių infrastruktūrą, mažinant transporto poveikį aplinkai (4.4.5.3 str.).</p>

Dokumento pavadinimas	Tikslai
LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 2001, Nr. 108 – 3902; 2010, Nr. 81-4229)	Saugomos teritorijos steigiamos siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes). (3 str.)
Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas (Žin., 2006, Nr. 82-3260)	Užtikrinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ūkio nenutrūkstamą funkcionavimą, taip pat visuomenės poreikius atitinkančią plėtrą sudarant sąlygas fiziniams ir juridiniams asmenims priimtinomis sąlygomis apsirūpinti tinkamos kokybės geriamuoju vandeniu ir gauti geros kokybės nuotekų tvarkymo paslaugas.

Rengiant Varputėnų kaimo bendrąjį planą, vadovautasi aukščiau išvardintų teisės aktų bei strateginio planavimo dokumentų reikalavimais nustatant miestelio planinės ir erdvinės struktūros vystymo principus, ir jais vadovaujantis, rengiant koncepcinius pasiūlymus. Vystymo principai nustatomi plėtros kryptims, funkcinėms zonoms bei jų tipams. Nustatyti tokie pagrindiniai plėtros kryptių tipai: urbanistinė kryptis, ekonominė kryptis, socialinė kryptis.

Urbanistinė plėtros kryptis apima tokius bendrojo plano rengimo aspektus kaip geografinės plėtros kryptys, kaimo erdvinė struktūra, gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio kokybė, transporto ryšiai ir inžinerinė infrastruktūra. Šiai plėtros kryptčiai nustatomi tokie pagrindiniai vystymo principai:

- tolygi kaimo urbanistinė plėtra,
- racionalus teritorijų išnaudojimas, kompaktiškos gyvenvietės kūrimas,
- pagrįstas taupumas, vystant kaimą kokybiškai ir kiekybiškai,
- minimizuojamas ir kompensuojamas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai,
- ieškoma kuo paprastesnių techninių sprendimų, plėtojant viešąją infrastruktūrą ir transportą,
- kaimo kultūros paveldo bei kraštovaizdžio apsaugos reikalavimų užtikrinimas.

Varputėnų kaime nustatomi tokie būsimų urbanistinės plėtros zonų vystymo principai:

- kokybiškos gyvenamosios ir darbo aplinkos kūrimas,
- vertingiausių gamtinio karkaso teritorijų išsaugojimas ir įjungimas į naują urbanistinę kaimo struktūrą, urbanistinių ir transporto konfliktų vengimas.

Ekonominė plėtros kryptis apima tokias sritis kaip sąlygos verslui plėtoti, investicijų pritraukimas, gyventojų užimtumas ir darbo jėgos kokybė. Šiai plėtros kryptčiai nustatomi tokie pagrindiniai vystymo principai:

- pasiruošimas galimoms investicijoms, pramonės arba verslo įmonių naujam įkūrimui ar plėtrai,
- esamo Varputėnų verslumo lygio palaikymas ir kėlimas,
- sąlygų sudarymas darbo jėgai kelti savo kvalifikaciją,
- aplinkosauginio slenksčio nusistatymas, kai galimas naujų taršių ir pavojingų sveikatai įmonių atėjimas į kaimo vietovę.

Socialinė kryptis — tai visuomeninis aptarnavimas, sveikatos apsauga, švietimas, socialinių paslaugų poreikis ir prieinamumas, būstas ir jo kokybė. Šiai plėtros kryptčiai nustatomi tokie pagrindiniai vystymo principai:

- socialinių paslaugų kiekis, atitinkantis poreikius ir pagal juos kintantis,
- saugios ir sveikos gyvenamosios aplinkos kūrimas,
- visuomeninio aptarnavimo, sveikatos ir švietimo įstaigų modernizavimas,
- socialinio būsto plėtra.

Funkcinio zonavimo principai apibrėžia gaires tiek esamų Varputėnų kaimo teritorijų tvarkymui ir galimai konversijai, tiek naujai planuojamų zonų erdvinės struktūros formavimui. Rengiant Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepciją, laikomasi tokių zonavimo principų:

- kuriamos daugiafunkcinės zonos, siekiant užtikrinti gerą darbo vietų pasiekiamumą bei gyventojų aptarnavimą, kiek tam neprieštarauja higienos ir kitos planavimo normos,
- rekreacinių poreikių tenkinimui numatomos želdynų teritorijos, kur įmanoma — esamų gamtinių teritorijų pagrindu,
- zonos komercijai ir verslui plėtoti numatomos vietovėse su geru pasiekiamumu ir patogesnėmis inžinerinės infrastruktūros atvedimo galimybėmis.

8. Galimos reikšmingos pasekmės aplinkai

Skyriuje aprašomos galimos reikšmingos tiesioginės, netiesioginės, kaupiamosios, sąveikaujančios (sinergetinės), trumpalaikės, vidutinės trukmės, ilgalaikės, nuolatinės, laikinos, teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkai, įskaitant biologinę įvairovę, visuomenės sveikatą, gyvūniją, augaliją, dirvožemį, vandenį, orą, klimatą, materialųjį turtą, kultūros paveldą (įskaitant architektūros ir archeologijos paveldą), saugomas teritorijas, gamtos paveldo objektus, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas, kraštovaizdį ir šių veiksnių tarpusavio ryšius. Galimų pasekmių aprašymas pateikiamas apibendrinta lentele (žr. 11 lentelę).

Suvestinis Bendrojo plano įgyvendinimo pasekmių reikšmingumo aplinkai vertinimas

Žemiau pateikiamas Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepcijos įgyvendinimo tikėtinos reikšmingos trumpalaikės, ilgalaikės teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkai, biologinei įvairovei, visuomenei ir jos sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui, kraštovaizdžiui. Pasekmių vertinimui priimti tokie žymėjimai:

- + tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės,
- tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės,
- +/- tikėtinos tiek teigiamos tiek neigiamos pasekmės,
- 0 nenumatoma reikšmingu pasekmių,
- ? nepakanka informacijos.

11 lentelė.

Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepcijos galimų reikšmingų pasekmių aplinkai įgyvendinimo pasekmių aplinkai vertinimo lentelė

Koncepcijos variantas	Reikšmingų poveikių charakteristika	Galimos reikšmingos pasekmės aplinkos komponentams								Koncepcijos (varianto) komentaras
		Bioįvairovei	Saugomos teritorijoms, kraštovaizdžiui	Kultūros paveldui	Visuomenės sveikatai	Vandeniui ir dirvožemiui	Orui	Klimatui	Materialiniam turtui	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
URBANISTINĖ PLĖTRA										
Bendras	Trumpalaikis	+/-	+/-	0	0	0	+/-	0	+	Gyvenamųjų teritorijų plėtrą planuojama kompaktiškai vystyti kaimo centre, išilgai pagrindinių gatvių – Pagrindinės ir Dvaro g. Formuojami kompaktiški nauji kvartalai ir užpildomi tušti tarpai gatvių perimetruose. Tarp kaimo gyvenamųjų teritorijų paliekamos apsauginę funkciją atliekančios žemės ūkio, bendrųjų želdynų ir miškų teritorijos. Pramonės ir sandėliavimo įmonių teritorijos planuojamos rytinėje miestelio dalyje.
	Vidutinio laikotarpio	0	+	0	+	+	0	0	+	
	Ilgalaikis	0	+	0	+	+	0	0	+	
	Sinergetinis	0	+/-	+	+	+	0	0	+	
	Kaupiamasis	0	0	0	+	+	0	0	+	
SOCIALINĖ – EKONOMINĖ APLINKA										

Konceptijos variantas	Reikšmingų poveikių charakteristika	Galimos reikšmingos pasekmės aplinkos komponentams								Konceptijos (varianto) komentaras
		Bioįvairovei	Saugomos teritorijoms, kraštovaizdžiui	Kultūros paveldui	Visuomenės sveikatai	Vandeniui ir dirvožemiui	Orui	Klimatui	Materialiniam turtui	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Bendras	Trumpalaikis	+/-	+/-	0	+/-	0	+/-	0	+	Siekiant subalansuoto gyvenamųjų ir darbo vietų pasiskirstymo kaime, teritorijos, skirtos pramonei, logistikai, gamybai, sandėliavimui išdėstomos atokiau nuo centrinės kaimo dalies, buvusiose sandėliavimo zonose. Vyraujant vakarų-pietvakarių vėjo kryptims, pramonės, sandėliavimo įmonių teritorijos planuojamos rytinėje Varputėnų kaimo zonoje.
	Vidutinio laikotarpio	0	+/-	0	+/-	0	0	0	+	
	Ilgalaikis	0	0	0	0	0	0	0	+	
	Sinergetinis	+/-	+/-	0	+/-	0	0	0	+	
	Kaupiamasis	+/-	0	0	0	0	0	0	+	
ŽELDYNŲ SISTEMA										
Bendras	Trumpalaikis	+	+	0	+	+	+	0	0	Siūloma koncepcija gali užtikrinti pilnavertę gamtinio kraštovaizdžio apsaugą kraštovaizdyje, žaliųjų plotų sistemos išbaigtumą, padrikus žaliuosius plotus sujungiant į vieningą sistemą, lengvą rekreacinių plotų pasiekiamumą kaimo gyventojams.
	Vidutinio laikotarpio	+	+	0	+	+	+	+	+	
	Ilgalaikis	+	+	0	+	+	+	+	+	
	Sinergetinis	+	+	+	+	+	+	+	+	
	Kaupiamasis	+	+	0	+	+	+	+	+	
SUSISIEKIMO SISTEMA										
Bendras	Trumpalaikis	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+/-	0	0	Konceptijoje siūloma formuoti vientisą ir kokybišką gatvių tinklą, gerinti jų techninę būklę.
	Vidutinio laikotarpio	0	+/-	+	+	+	+	+	+	
	Ilgalaikis	0	0	+	+	+	+	+	+	
	Sinergetinis	0	0	+	+	+	+	+	+	
	Kaupiamasis	0	0	+	+	+	+	+	+	
INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA										
Bendras	Trumpalaikis	0	0	0	+	+	0	0	+	Konceptijoje siūloma inžinerinė infrastruktūra išdėstoma kompaktiškai, sutapdiannat su pagrindinėmis gatvių trasomis, gerinama esamos infrastruktūros būklė.
	Vidutinio laikotarpio	0	0	0	+	+	0	0	+	
	Ilgalaikis	0	0	0	+	+	+	0	0	
	Sinergetinis	0	+/-	0	+	+	+	0	0	
	Kaupiamasis	0	0	0	+	+	+	0	+	

9. Priemonės Bendrojo plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti.

Įvertinus galimą Varputėnų kaimo bendrojo plano sprendinių reikšmingą poveikį aplinkai, atskiriems urbanistinės aplinkos komponentams, galima daryti išvadą, kad rengiamų bendrojo plano koncepcijos sprendinių įgyvendinimas turės daugiau teigiamų, negu neigiamų pasekmių.

Pagrindinės priemonės reikšmingoms neigiamoms bendrojo plano urbanistinės aplinkos sprendinių įgyvendinimo pasekmėms išvengti yra:

- nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga;
- esamos fizinės aplinkos tausojimas, pritaikymas dinamiškam poreikių kintamumui;
- oro kokybės gerinimas ir taršos, triukšmo mažinimas;
- gyvenamosios aplinkos, visuomeninių ir viešųjų kaimo erdvių rekonstrukcija, modernizavimas;
- kaimo gamtinio karkaso saugojimas, kūrimas.

Įgyvendinant bendrojo plano koncepciją bei siekiant išvengti galimų neigiamų pasekmių aplinkai, yra būtina:

- laikytis nacionalinėse ir Europos Sąjungos darnaus vystymosi, pramonės plėtros, švietimo, kultūros, aplinkos apsaugos ir kitose strategijose įtvirtintų tikslų siekimo, ypač susijusių su aplinkosauga;
- vykdant visuomeninių pastatų rekonstrukcijos darbus, naudoti nekenksmingas aplinkai darbų atlikimo technologijas ir medžiagas;
- vykdant kelių, pastatų ir statinių statybos ar rekonstrukcijos, inžinerinės infrastruktūros tiesimo ar rekonstrukcijos darbus laikytis aplinkosauginių ir higienos reikalavimų keliamų vykdomai veiklai;
- naujai vystomose gyvenamosiose zonose įrengti reikalingas inžinerines komunikacijas bei jas pajungti prie esamų kaimo inžinerinių komunikacijų sistemų;
- vykdyti piliečių ekologinį sąmoningumą skatinančias kampanijas;
- kuriantis naujoms įmonėms, planuojant būsimas veiklas ar vykdant naujas statybas, kur reikalaujama, turi būti atliekamos Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai bei visuomenės sveikatai vertinimo procedūros;
- skatinti įmones diegti aplinkosaugines priemones, laikytis gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;
- pritaikant kaimo viešąsias erdves, turizmo objektus visuomenės poreikiams, sutvarkyti bei įrengti reikalingą infrastruktūrą.

10. Pasirinktų Bendrojo plano alternatyvų aprašymas, priežastys, kodėl pasirinktos svarstyto plano alternatyvos.

Rengiant Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepciją buvo suformuoti du koncepcijų variantai, iš kurių vėliau partengta bendra koncepcija (žr. pridedamus koncepcijos variantų brėžinius).

1 variantas – glaustas gyvenamosios vietovės erdvinės plėtros modelis su vieno kaimo centro vystymo koncepcija.

2 variantas – glaustas gyvenamosios vietovės erdvinės plėtros modelis su dvejų kaimo centrų (istorinio ir naujojo) vystymo koncepcija.

Varputėnų centrinės dalies vystymo principai: **pirmuoju variantu** - Varputėnų kaimo centre paslaugas ir prekybą koncentruojant išilgai Pagrindinės gatvės, **antruoju** - Varputėnų kaimo centre paslaugas ir prekybą koncentruojant šiaurinėje užstatytoje gyvenvietės dalyje, ties istoriškai susiformavusia kelių sankryža.

Bendras gyvenvietės vystymo principas – išlaikomas istoriškai susiklostęs Varputėnų dvaro sodybos savarankiškumas. Varputėnų gyvenvietėje (centrinėje jos dalyje) reikalingi paslaugų, prekybos, pramonės, socialinės infrastruktūros objektai, kuriose kurtųsi darbo vietos. Kaimo viešųjų erdvių sistemą sudarys esami viešosios paskirties objektų teritorijos, jų plėtra bei įsisavinamos Vaigutės ežero pakrantės. Varputėnai iš esmės turėtų likti žemės ir miškų ūkio gyvenvietė, apsupta dirbamų laukų ir ūkinių miškų.

Abiejuose variantuose didžiausią gyvenamųjų teritorijų plėtrą sudaro mažaaukštė vienbučių ir dvibučių pastatų su socialine infrastruktūra statyba.

Abiem bendrojo plano koncepcijos variantais formuojama Varputėnų kaimo, kaip žemės ir miškų ūkio teritorijų aptarnavimo centro turinčio pažintinio ir edukacinio turizmo plėtos potencialą, vizija.

Planuojamoje teritorijoje prioritetinės yra ūkinės veiklos, susijusios su žemės ir miškų ūkio veiklomis, šių ūkio šakų produkcijos perdirbimu. Skatinama turizmo aptarnavimo veikla, kitos mažiau išvystytos ūkio šakos bei atsinaujinančios energijos gamyba.

Susiformavusi kaimo išorinė susisiekimo sistema papildoma vidinėmis jungtimis.

Urbanizuojamose teritorijose inžinerinę infrastruktūrą siekiama „slėpti“ po žeme, vystomas vandentiekio, nuotekų ir gatvių apšvietimo tinklas.

Siektina, kad dalis šilumos energijos būtų sukaupta, panaudojant žemės ūkio ir kitų įmonių perteklinę šilumą. Šilumos poreikis tenkinamas plėtojant ekologiškas šildymo sistemas. Prioritetas teikiamas energetikos iš atsinaujinančių energijos šaltinių vystymui.

Siekiama reguliuoti gyvenamųjų namų šildymą kietu kuru, didinant biomasės kiekį. gyvenamosiose teritorijose skatinama naujų šildymo technologijų (tarp jų netaršių elektros su geoterminė ar saulės energija kompleksinių šildymo sistemų, biomasės kūrenimo), plėtra.

Pažintinio ir edukacinio turizmo augimas siejamas su Varputėnų dvaro sodybos architektūrinio ansamblio bei jame vykdomos ūkinės veiklos kompleksu.

Svarbu, kad planuojama ūkio plėtra neužgožtų rekreacijos požiūriu vertingiausių teritorijų. Rekreacinių teritorijų plėtra siejama su centrinėje kaimo dalyje esančiu Vaigutės ežeru bei jo pakrantėmis. Planuojamų rekreacinių teritorijų su išvystyta poilsio ir sporto infrastruktūros plėtra skatins gyventojų fizinį aktyvumą, išplės laisvalaikio praleidimo galimybes, pritrauks nemažą dalį aplinkinių kaimų gyventojų.

Didžiausiu kultūriniu potencialu pasižymi Varputėnų dvaras ir Varputėnų šv. Antano Paduviečio bažnyčios kompleksai. Numatoma abu svarbiausius kultūros paveldo kompleksus įtraukti į kaimo gyvenimą, užtikrinti lankymą bei išsaugojimą ateities kartoms.

Planuojama esamus miško masyvus, išsibarsčiusius želdynus, bei kitas apleistas teritorijas apjungti į vientisą želdynų sistemą. Gamtinės sistemos elementams suteikiamos plėtos bei apsaugos kryptys.

Naudingųjų iškasenų gavyba planuojamos teritorijos ribose nenumatoma. Plėtos poreikius tenkinti numatyta iš naudojamų ir išžvalgytų naudingųjų iškasenų telkinių, išsidėsčiusių aplinkinėse teritorijose.

Varputėnų kaimo centrinės dalies ir dvaro ašis išliks dominuojanti.

Numatoma išsaugoti kaimo centrinės dalies erdvę su Varputėnų šv. Antano Paduviečio bažnyčia ir kapinėmis.

Esamo užstatymo ir naujos plėtos teritorijose, nutolusiose nuo miško masyvų ir kitų želdynų, dominuoja atviros žemės ūkio veiklos erdvės. Koncepcijoje siūloma suskaidyti erdves, įvedant želdynų masyvus. Želdynų tarpai leistų darniai į kraštovaizdį įsiliesti planuojamoms pramonės ir komunalinio ūkio teritorijoms, su jiems būdingais stambesnių nei esamo užstatymo tūrių pastatais.

Bendrieji Varputėnų kaimo teritorijos tvarkymo principai:

- *Partnerystės*, lygių galimybių principu vadovaujamosi siekiant mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp atskirų kaimo dalių bei artimiausių kaimo vietovių ar kitokiais kriterijais išskiriamų teritorijų;
- *Atsakomybės* principu vadovaujamosi siekiant mažinti pagrindinių ūkio (pramonės, energetikos, būsto) šakų poveikį aplinkai;
- *Ekologinio efektyvumo* (dematerializacijos) principu vadovaujamosi siekiant efektyviau naudoti gamtos išteklius ir tvarkyti atliekas. Gamyba ir paslaugos turi augti daug greičiau nei naudojami gamtos ištekliai, tai yra tam pačiam kiekiui gaminių pagaminti ir paslaugų suteikti

turi būti sunaudojama vis mažiau energijos ir kitų gamtos išteklių, skatinti atsinaujinančios energijos išteklių naudojimą;

- *Lankstumo* principu vadovaujantis plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės turi būti derinami ir tikslinami atsižvelgiant į sparčiai kintančias kaimo išorės ir vidaus sąlygas;
- *Nuoseklios raidos* principu vadovujamasi siekiant saugoti kraštovaizdžio, biologinę įvairovę, kultūros vertybes. Kraštovaizdžio transformacijos turi būti nuoseklios ir neturi mažinti jo vertės bei naikinti vertės požymių. Visų planuojamų veiklų tipas, mastas ir intensyvumas turi atitikti planuojamos teritorijos natūralias plėtros galimybes.

Vadovaujantis patvirtintomis Šiaulių rajono ir formuojamomis kaimo plėtros prognozėmis nustatomos svarbiausios planuojamos teritorijos plėtros prielaidos, t. y. konkrečių objektų ar veiklos sričių plėtra, kuri galėtų radikaliai paveikti ne tik konkrečias nedidelio ploto teritorijas, tačiau viso kaimo veiklų ir kraštovaizdžio struktūrą.

Naujos plėtros teritorijos.

Kaimo plėtros abiejuose koncepcijos variantuose jungiant esamus elementus formuojama stiprus gamtinis žiedas aplink visą kaimą. Šioje teritorijoje nenumatoma koncentruota gyvenamoji statyba. Gali būti toliau plėtojamas žemės ūkis, vystoma ūkininkų tipo sodybų plėtra, tačiau prioritetas teikiamas gamtiniams elementams, jų išsaugojimui, naujų formavimui ir jungimui į bendrą sistemą.

Abiejuose koncepcijos variantuose numatoma pramoninės teritorijos zona pietrytinėje kaimo dalyje, taip sukuriant darbo vietas ir gerinant ekonominę kaimo situaciją.

Abiejuose kaimo plėtros variantuose numatoma plėsti mažaaukštę gyvenamąją statybą užbaigiant formuoti bei tankinant esamus gyvenamuosius kvartalus ties Dvaro, Pagrindine, Dirbtuvių, Ežero ir Trumpąja gatvėmis.

Iki šiol Varputėnuose nėra įrengta jokia maudykla ar poilsio erdvė prie Vaigutės ežero, taip pat rekreacijai nepritaikyti ir nedideli miškelių masyvai pačiame kaime, buvęs dvaro parkas sulaukėjęs ir nepritaikytas lankymui nei vietiniams gyventojams nei turistams. Vaigutės ežero pakrantę siūloma sutvarkyti ir pritaikyti kaimo poilsio erdvei. Būtina kompleksiskai tvarkyti ir pritaikyti lankymui Varputėnų dvaro teritoriją. Taip būtų sukurta galimybė teikti rekreacines paslaugas.

Planuojamų centrų teritorijose rekomenduojama aptarnavimo, turizmo infrastruktūros ir komercijos paslaugos. Pramonės teritorijose planuojamas veiklas gali papildyti komercijos paslaugos.

Ūkio plėtros teritorijos. Siekiama, kad Varputėnų kaimo geografinė padėtis (arti Kuršėnų miestas, kaimą kerta svarbus krašto kelias) ir kultūros paveldo bei gamtinė situacija būtų išnaudota, t. y. plėtotūsi paslaugų, ekonominės ir rekreacinės veiklos. Tinkama Varputėnuose plėtoti gamybinės veiklas, ypatingai žemės ūkio sferoje, įtraukiant ir skatinant veiklą kultūros paveldo objekte – Varputėnų dvare. Šalia plėtojamo miškų ūkių, žemės ūkio produkcijos perdirbimo skatinamos kitos mažiau išvystytos ūkio šakos, atsinaujinančios energijos gamyba.

Planuojamose centrų teritorijose rekomenduojama vystyti paslaugų, socialines, turizmo infrastruktūros ir komercijos paslaugos.

Veiklą teritorijose, kurioms numatomas pramonės ir sandėliavimo įmonių prioritetas, gali papildyti komercinė veikla. Taip siekiama sukurti daugiau darbo vietų, didinti teritorijos patrauklumą investicijoms paslaugų teikimo įvairovės galimybės dėka.

Žemės ūkio ir netaišios gamybos vystymas Varputėnų kaime turėtų būti plėtros prioritetu.

Socialinė plėtra. Siūloma sukurti rekreacinę ir visuomeninių–kultūrinių paslaugų teritoriją ties Vaigutės ežeru centrinėje kaimo dalyje (buvusių kultūros namų vietoje), bei skatinti paslaugų vystymą dvaro teritorijoje. Tai pagerintų kaimo gyventojų užimtumą ir skatintų naujų darbo vietų kūrimą. Šiuo metu teikiamos socialinės paslaugos (medicinos, bendruomeninės) minimaliai tenkina gyventojų poreikius. Ateityje, pasikeitus demografinėms tendencijoms, gali atsirasti poreikis vaikų darželiui, platesniam spektrui medicinos ir kt. paslaugų.

Esamos užstatytos teritorijos.

Abiejuose kaimo plėtros variantuose numatoma plėsti mažaukštę gyvenamąją statybą užbaigiant formuoti bei tankinant esamus gyvenamuosius kvartalus bei minimaliai įsisavinant artimiausias žemės ūkio teritorijas. Didžiausia plėtra numatoma centrinėje Varputėnų kaimo zonoje.

Kaimo žaliosios teritorijos. Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepcijoje siekiama suformuoti vientisą gamtinį karkasą, stiprinant žaliąsias jungtis ir vystant traukos centrus. Numatoma apjungti potencialą turintį, tačiau padriką „žaliąjį“ tinklą, susidedantį iš gamtinio karkaso teritorijų ir atskirųjų bei priklausomųjų želdynų, į vientisą sistemą, taip galimybes plėtoti rekreaciją kaimo aplinkoje.

Kaimo gamtinę dalį taip pat sudaro nedideli miškų masyvai ir Varputėnų dvaro želdiniai. Šioms teritorijoms įgyvendinus bendrojo plano sprendinius žymesnio neigiamo poveikio nenumatoma. Atvirksčiai, bus skatinama žaliųjų plotų kaime plėtra, jų tarpusavio ryšių sąsaja ir palaikymas bei pritaikymas rekreacijai.

Rekreacijos plėtra. Rekreacijos potencialą padidintų investicijos į Vaigutės ežero išvalymą ir prieigų sutvarkymą, bei Varputėnų dvaro sodybos kompleksinį atnaujinimą.

Saugomų teritorijų naudojimas ir apsauga. Varputėnų kaimo plotuose, kurios sutampa su saugomų teritorijomis (Kurtuvėnų regioninis parkas, Šilkalnių geomorfologinis draustinis ir Varputėnų geomorfologinis draustinis) koncepcijų abiejuose variantuose numatyta neurbanizuoti teritorijų, vadovautis tose teritorijose galiojančiais saugomų teritorijų tvarkymo reglamentais, suteikiant joms miškų ir miškingų teritorijų paskirtis.

Nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimas ir apsauga. Nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimo ir apsaugos tikslas – išsaugoti kultūros paveldo vertybes, atsižvelgiant į jų vertingąsias savybes ir teritorinį kontekstą, pritaikyti lankymui.

Susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros plėtra. Susisiekimo infrastruktūros plėtros tikslas – užtikrinti tinkamą transporto pralaidumą ir saugų eismą kaime bei jo aplinkoje.

Investicijos į kaimo vidinę susisiekimo sistemą sukurs naujos kokybės aplinką, patrauklią gyvenamųjų ir paslaugų teritorijų plėtrai, skatins aktyviau naudotis aplinkinių teritorijų rekreaciniais ištekliais. Formuojamas vientisas ir kokybiškai veikiantis gatvių tinklas, gerinama jų techninė būklė. Susisiekimo koridoriai planuojami atsižvelgiant ir atkartojant susiformavusią sistemą, saugojant bei papildant esamą struktūrą.

Vystant pėsčiųjų-dviračių susisiekimą Varputėnų kaime, siūloma esamų gatvių infrastruktūrą atnaujinti lygiagrečiai tiesiant naujus pėsčiųjų-dviračių takus ir integruoti juos į regioninius turistinius dviračių maršrutus, ypač tokia atkarpa reikalinga išilgai Pagrindinės ir Dvaro gatvių, taip pagerinant susisiekimą kaime ir apjungiant svarbius kaimo kultūrinius objektus. Padidėtų pažintinio ir pramoginio turizmo plėtojimo galimybės Šiaulių regione.

Visose kaimo dalyse be plėtojamų vandentiekio ir buitinių nuotekų, bus vystoma lietaus nuotekynės ir gatvių apšvietimo tinklai.

Teritorinė erdvinė plėtra. Teritorinės erdvinės plėtros tikslas – darni, atvira ir funkcionali planuojamos teritorijos struktūra, centro branduolio plėtra bei socialinių paslaugų pasiekiamumo gerinimas.

Esminiai koncepcijų variantų (1 ir 2) skirtumai pateikiami 12 lentelėje:

12 lentelė

Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepcijos alternatyvų analizė

Teritorija / Objektas	1 VARIANTAS	2 VARIANTAS
<i>Aptarnavimo centru, visuomeninių teritorijų plėtra</i>	Planuojamas vienas vietinio lygmens ištisinio plano centras išilgai Pagrindinės gatvės, steigiant visuomeninių ir paslaugų objektus abipus kelio.	Planuojami 2 vietinio lygmens aptarnavimo centrai atsižvelgiant į istoriškai susiformavusią urbanistinę kaimo struktūrą: ties istorine Dvaro ir Pagrindinės gatvių sankirta, bei ties kultūros namais ir Vaigutės ežeru.
<i>Gyvenamosios teritorijos plėtros kryptys</i>	Alternatyvos nenumatomos Gyvenamųjų teritorijų plėtros kryptys planuojamos užpildant tuščius tarpus esamose gyvenamosiose teritorijose bei minimaliai įsisavinant artimiausias žemės ūkio teritorijas. Didžiausia plėtra į žemės ūkio teritorijas numatoma centrinėje ir vakarinėje planuojamos teritorijos dalyse – abipus Dvaro ir Pagrindinės gatvių.	

<i>Želdynų sistemos, gamtinio karkaso ugdymas</i>	Alternatyvos nenumatomos Esamų miškų pagrindu formuojamas gamtinis žiedas aplink visą planuojamą teritoriją. Planuojama esamus miško masyvus, išsibarsčiusius želdynus, buvusį dvaro parką bei kitas apleistas teritorijas apjungti į vientisą želdynų sistemą. Gamtinės sistemos elementams suteikiamos plėtros bei apsaugos kryptys.
<i>Rekreacinių teritorijų planavimas</i>	Alternatyvos nenumatomos Rekreacinių teritorijų plėtra siejama su vandens telkinio centrinėje planuojamos teritorijos dalyje kaip rekreacinės plėtros potencialo išnaudojimu. Siūloma vakarinėje planuojamos teritorijos dalyje – Varputėnų dvaro sodybos teritorijoje - suformuoti teritoriją tinkamą kaimo gyventojų ir svečių poilsiui.
<i>Komercinių teritorijų sklaida</i>	Alternatyvos nenumatomos Komercijos ir paslaugų teritorijų plėtra numatoma rytinėje Varputėnų kaimo planuojamos teritorijos dalyje. Siūloma komercinę ir paslaugų veiklą plėtoti ir vakarinėje kaimo dalyje esančiame dvaro komplekse.
<i>Pramoninių teritorijų vystymas</i>	Alternatyvos nenumatomos Numatoma galimybė vystyti bei plėsti pramonę ir gamybą rytinėje Varputėnų kaimo planuojamos teritorijos dalyje buvusių gamybos objektų teritorijose, buvusių fermų ir sandėlių vietose.
<i>Susisiekimo infrastruktūros plėtra</i>	Alternatyvos nenumatomos Planuojamos kelios naujos gyvenamuosius kvartalus aptarnaujančios gatvės.

11. Vertinimo, įskaitant visus sunkumus (techninius trūkumus arba nepakankamas praktines žinias ir įgūdžius), su kuriais susidurta kaupiant reikiamą informaciją, aprašymas.

Vertinimas buvo atliekamas visam planui, tačiau pagrindė akcentuojama bendrojo plano sprendinių poveikis gamtiniam kraštovaizdžiui, saugomoms teritorijoms, kultūros paveldo objektams, kadangi SPAV subjektai pagrindė akcentavo šiuos aspektus. Naudotos GIS ir žemėlapių duomenų bazės, anksčiau atlikti tyrimai ir kt. literatūra. Vertinimui buvo atlikta detali vietos apžiūra 2014 m. spalio 14 d ir 2015 m. balandžio 28 d., atliktos vietos ir apylinkių fotofiksacijos, siekiant įvertinti galimą vizualinį poveikį.

Pagrindiniai sunkumai, su kuriais susidurta kaupiant reikiamą informaciją – Varputėnų kaimo prasta socialinė, ekonominė, demografinė situacija.

12. Numatytų taikyti stebėsenos priemonių aprašymas.

Patvirtinus Varputėnų kaimo bendrąjį planą, jo įgyvendinimo metu bus atliekama dokumente numatytų tikslų ir priemonių įgyvendinimo stebėseną (vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu), t.y. po tam tikro laikotarpio (arba periodiškai) stebima, ar tinkamai įgyvendinami planavimo dokumente numatyti sprendiniai, ar rengiant planą buvo tinkamai integruoti aplinkos apsaugos klausimai ir ar planavimo dokumento įgyvendinimas padeda siekti jame numatytų aplinkos apsaugos tikslų, tiriami aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektu (tikslu) pokyčiai, nuolat kaupiama ir analizuojama informacija, prognozuojami galimi pasikeitimai ir jų įtaka perspektyviniams procesams.

Bendrojo plano įgyvendinimo stebėseną turėtų apimti kasmetinės statistinės informacijos surinkimą, kaupimą bei analizę apie žemiau nurodytas sritis:

Demografiniai rodikliai:

1. kaimo gyventojų skaičiaus, gimstamumo ir mirtingumo, natūralaus gyventojų prieaugio kitimo tendencijos;
2. migracijos mastai, jos priežastys bei pasekmės;
3. gyventojų užimtumo rodikliai, užimtumas pagal atskiras ekonominės veiklos sritis;
4. nedarbo lygio tendencijos, bedarbių įdarbinimas, vykdomų perkvalifikavimo ar kvalifikacijos programų efektyvumas;
5. gyventojų išsilavinimo rodikliai, jų atitikimas darbo rinkai.

Ekonominiai rodikliai:

1. naujai įsikūrusių įmonių skaičius;
2. tiesioginių užsienio ir materialinių investicijų skaičius, jų pasiskirstymas pagal ekonomines veiklas;
3. įmonių skiriamos lėšos aplinkosauginėms priemonėms diegti;
4. įmonių, įsidedusių aplinkos kokybės vadybos sistemas, skaičius;
5. įmonių, gavusių ES paramą veiklai modernizuoti, darbuotojų mokymams, aplinkosauginiams projektams, moksliniams tyrimams ir pan., skaičius;
6. gyventojų pajamų kitimo tendencijos, pagrindiniai asmenų pajamų šaltiniai;
7. darbo rinkos rodikliai: nedarbo lygis, bedarbių įdarbinimas, paklausiausios specialybės, prognozuojamas laisvų darbo vietų skaičius ir t.t.;
8. persikvalifikavimo programose dalyvaujančių gyventojų skaičius;
9. prekybos, apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų skaičius;
10. statybos apimtys kaime: išduotų statybos leidimų skaičius pagal atskirus objektus (gyvenamieji namai, pramonės objektai, inžineriniai statiniai);
11. turistų skaičius kaime, jų apsisostojimo trukmė, išleidžiamos pajamos.

Socialiniai rodikliai:

1. naujai įsteigtų švietimų įstaigų skaičius, mokinių skaičiaus kitimas jose, mokymosi rezultatai bei pasiekimai, įstojusių į aukštąsias / kolegijas / profesines mokyklas procentas;
2. neformalaus ugdymo veiklų bei juose dalyvaujančių mokinių skaičius;
3. pedagogų poreikis kaimo mokykloje;
4. pedagogų išsilavinimo bei kvalifikacijos rodikliai;
5. mokyklos atitikimas higienos normų reikalavimams, mokymo priemonių pakankamumas;
6. gyventojų sergamumo rodikliai, apsilankymų gydymo įstaigose skaičius, vidutinė gulėjimo ligoninėje trukmė;
7. psichikos, alkoholizmo, narkomanijos ir kitomis priklausomybės ligomis sergančių gyventojų skaičius;
8. socialinių pašalpų gavėjų, jiems suteikiamų paslaugų skaičius, išmokų suma;
9. kultūros renginių, meno kolektyvų, juose dalyvaujančių Varputėnų kaimo gyventojų skaičius;
10. sportuojančių gyventojų, sporto klubų, juos lankančių, kultivuojamų sporto šakų, vykstančių varžybų skaičius, kaimo sportininkų pasiekimai;
11. kriminogeninė situacija kaime, nusikalstamumo tendencijos, nusikaltimų išaiškinimo rodiklis, vykdomų prevencijos programų skaičius;
12. modernizuotų mokymo įstaigų, sveikatos priežiūros įstaigų, kultūros centrų, bibliotekų, kitų visuomeninių pastatų skaičius;
13. modernizuotų gyvenamųjų namų skaičius.

Siekiant vykdyti kokybišką bendrojo plano socialinės-ekonominės dalies sprendinių įgyvendinimo stebėseną, būtina tinkamai organizuoti statistinių duomenų rinkimą ir kaupimą. Rengiant plano sprendiniuose numatytus socialinės-ekonominės srities investicijų, techninius ir darbo projektus, galinčius turėti neigiamų pasekmių aplinkai, būtina atlikti poveikio aplinkai vertinimą ir parengti priemonių planus neigiamo poveikio mažinimui.

Bendrojo plano kultūros paveldo apsaugos sprendinių įgyvendinimo stebėseną turėtų būti vykdoma pagal periodiškumo ir detalumo reikalavimus, nustatomus pagal paveldo objektų tipologiją, jų fizinę būklę, teisinę priklausomybę. Stebėsenos rezultatai, t.y. stebėjimo ir fiksavimo duomenys, vertingąsias savybes naikinančių ar žalojančių poveikių vertinimas, apibendrinimas ir prognozavimas, turėtų būti teikiami už kultūros paveldo vertybių apsaugą ir teritorijų planavimą atsakingoms institucijoms.

Atliekant sprendimų įgyvendinimo stebėseną, turi būti skatinamas duomenų apie besikeičiančią būklę rinkimas ir kaupimas, nes tai padėtų ateityje išvengti duomenų trūkumo problemos, su kuria buvo susidurta rengiant Varputėnų kaimo bendrąjį planą.

13. Santrauka

Varputėnų kaimo bendrojo plano koncepcijos strateginių pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita parengta laikantis privalomos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos sudėties, nurodytos *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše* patvirtintame 2014-12-23 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1467 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tikslas – vadovaujantis strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentu, įvertinti galimas reikšmingas teigiamas bei neigiamas pasekmes, kurios gali įvykti įgyvendinus Varputėnų kaimo teritorijos bendrojo plano koncepciją.

Ataskaitoje aprašomi bendrojo plano tikslai ir uždaviniai, sąsajos su kitais planais ir programomis, apibūdinama esama kaimo aplinkos būklė, teritorijos, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, taip pat aplinkos strategijos prioritetinės kryptys, kurios yra aktualios sprendžiant aplinkos apsaugos problemas, pateikiami deklaruoti nacionaliniuose ir tarptautiniuose dokumentuose aplinkos apsaugos tikslai.

Varputėnų kaimo teritorijos vystymui buvo pateikti du variantai. Abiejuose variantuose kaimo kaimo plėtros kryptys ir funkcinis zonavimas yra labai panašūs. Skirtinga centrinės dalies vystymo strategija.

Viename variante centro zona vystoma išilgai Pagrindinės g. ašies. Kitame modelyje formuojami du centrai – ties Dvaro ir Pagrindinės gatvių sankirta bei atgaivinant Kultūros namų erdvę.

Abiejuose variantuose Varputėnus siekiama išlaikyti kaip žemės ūkio gyvenvietės tipą, neskatinant čia agresyvių urbanizacijos procesų.

Rengiant ataskaitą buvo susidurta su įvairiais vertinimo sunkumais, tačiau šios problemos neturi ženklios įtakos atlikto poveikio aplinkai vertinimo kokybei ir rezultatams.

Patvirtinus Varputėnų kaimo bendrąjį planą, jo įgyvendinimo metu bus atliekamas dokumente numatytų tikslų ir priemonių įgyvendinimo stebėseną (vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymu), t.y. po tam tikro laikotarpio (arba periodiškai) stebima, ar tinkamai įgyvendinami planavimo dokumente numatyti sprendiniai, ar rengiant planą, buvo tinkamai integruoti aplinkos apsaugos klausimai ir ar planavimo dokumento įgyvendinimas padeda siekti jame numatytų aplinkos apsaugos tikslų, tiriami aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektų (tikslų) pokyčiai, nuolat kaupiama ir analizuojama informacija, prognozuojami galimi pasikeitimai ir jų įtaka perspektyviniams procesams.